

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Σωτηρίου Ι. Αγαπητίδη: Οι αδηλοι πόροι εις τὴν Ἑλληνικὴν Οἰκονομίαν. Εκδοσις Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν. Ἀθῆναι, Αὔγουστος, 1964.

Καυστικῶς ἐπίκαιρον καὶ δυνατὸν δλίγα ἐνδιαφέρον, εἶναι τὸ θέμα τῶν «ἀδήλων πόρων» διὰ τὴν σύγχρονον οἰκονομίαν μας, διότι δι' αὐτῶν καλύπτεται κατὰ μέγα μέρος τὸ ἔλλειμμα τοῦ Ἐμπορικοῦ μας ισοζυγίου.

Ὑπῆρξεν, θεν, ἐπιτυχῆς ἡ ἐμπνευσις τοῦ Ε.Β.Ε. Ἀθηνῶν νὰ ἀσχοληθῇ καὶ νὰ φέρῃ εἰς τὴν δημοσιότητα τὰς πτυχάς τοῦ θέματος τούτου, ώς καὶ νὰ ἀναθέσῃ τὴν ἐπειργασίαν αὐτῷ εἰς τὸν Καθηγητὴν τοῦ Ἐθνικοῦ Μετσοβίου Πολυτεχνείου καὶ τῆς Ἀνωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς Πειραιῶς κ. Σωτ. Ἀγαπητίδην.

Ο συγγραφεὺς ἡσχολήθη ὅχι μόνον μὲ τὸ θέμα τοῦτο, ἀλλὰ καὶ μὲ τὰ συναφῆ προβλήματα τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας, ώς εἶναι τὸ ισοζυγίον ἔξωτερικῶν πληρωμῶν — ώς πλασίουν τῆς διερευνήσεως τοῦ κεντρικοῦ θέματος — καὶ τὰς ἀδήλους πληρωμάς, διὰ λόγους ἀναλυτικῆς συγκρίσεως πρὸς τοὺς «ἀδήλους πόρους».

Ἐπειδὴ, ώς σημειοῖ καὶ διαδικασία, τρεῖς κυρίως εἶναι αἱ ιδιαιτέρας βαρύτητος πηγαὶ ἀδήλων πόρων (τὸ μεταναστευτικὸν συνάλλαγμα, τὸ συνάλλαγμα ἐκ μεταφορῶν ἢ ναυτιλιακὸν καὶ ταξιδιωτικὸν ἢ τουριστικὸν συνάλλαγμα), γίνεται εὐρεῖα ἀνάλυσις τῶν πηγῶν αὐτῶν.

α'. Ἐν τῷ πλασιῷ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ θέματος τοῦ μεταναστευτικοῦ συναλλαγμάτος, γίνεται κατ' ἄρχην ἀναφορὰ εἰς τὴν μετανάστευσιν ἐξ Ἑλλάδος μεταπολεμικῶν. Ἐξετάζονται εἰδικώτερον, αἱ χώραι προορισμοῦ τῶν Ἑλλήνων μεταναστῶν καὶ ἡ κατανομὴ αὐτῶν κατὰ κατηγορίας.

ϒπὸ τοῦ συγγράφεώς σημειοῦται δτὶ κατὰ τὸ 1963, δ ὀριθμὸς μεταναστῶν ἐκ τῆς χώρας, ἥτοι ἀνώτερος κατὰ 19 % τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ!

Ἐπίσης σημειοῦται δτὶ τὸ σύγχρονον μεταναστευτικὸν ρεῦμα εἶναι ισχυρότερον τοῦ ρεύματος τῆς περιόδου 1903 - 1921.

Ἐν σχέσει πρὸς τὰς εἰσροὰς μεταναστευτικοῦ συναλλάγματος, παρατίθενται στοιχεῖα ώς πρὸς τὴν ἔξελιξιν αὐτοῦ, ώς πρὸς τοὺς μισθοὺς καὶ τὰς ἀμοιβὰς καὶ τὰς περιοχὰς προελεύσεως τῶν μεταναστευτικῶν ἐμβασμάτων.

Ἐκ τῶν στοιχείων τούτων συνάγεται δτὶ τὸ μεταναστευτικὸν συνάλλαγμα ὑπερβή μεταξὺ 1953 - 1963 τὰς συναλλαγματικὰς εἰσπράξεις ἐξ ἔξαγωγῶν καπνοῦ, ώς ἐπίσης δτὶ μεταξὺ τῶν ἑταῖρων 1956 - 1963 ὑπῆρξεν ἀνώτερον κατὰ 30 % περίπου τῆς σημειωθείσης εἰσροής κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ (τὸ μεταναστευτικὸν συνάλλαγμα κατὰ τὸ 1963 ἀνήλθεν εἰς 170,1 ἑκατ. δολ.).

β'. Κατὰ τὴν ἔρευναν τοῦ ἑκ μεταφορῶν ἢ ναυτιλιακοῦ συναλλάγματος, γίνεται ἵνα ἀρχὴ λόγος περὶ τῆς Ἐμπορικῆς ναυτιλίας τῆς Ἑλλάδος. Ἐξετάζεται ἡ ἔξελιξις τοῦ Ἐμπορικοῦ μας στόλου, ἡ σύνθεσις αὐτοῦ καὶ ἡ ἀπασχόλησις εἰς τὴν Ἐμπορικὴν

Ναυτιλίαν. Ἀναφέρεται ὅτι κατά τὸ 1963 ἡ συνολικὴ χωρητικότης εἰς ἑκ. κυβ. δύκου χωρητικότηος ἦτο 14,5, ἔξ. δῶν 7,0 ὑπὸ ἐλληνικήν σημαίαν (48,3 %) καὶ 7,5 ὑπὸ ξένην σημαίαν (51,7 %). Ἀναφέρεται ὁμοίως ὅτι εἰς πλοῖα ὑπὸ ἐλληνικήν σημαίαν 100 κ.ο.χ. καὶ ἄνω, τὸ σύνολον τῶν ἀπασχολούμενῶν κατὰ Δεκέμβριον 1963 ἦσαν 31.192.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐμβάσματα τῶν ναυτιλομένων, οἵτινες ἀπασχολοῦνται εἰς πλοῖα ὑπὸ ἐλληνικήν σημαίαν, ταῦτα ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1963 εἰς 34,4 ἑκατ. δολλάρια.

γ'. Ἡ τρίτη σημαντικὴ πηγὴ ἀδήλων πόρων εἶναι τὸ ταξιδιωτικὸν συνάλλαγμα.

Ο συγγραφεὺς ἔρευνῷ ἀρχικῶς τὸν τουρισμὸν ὡς διεθνὲς οἰκονομικὸν φαινόμενον καὶ τὴν Ἑλλάδα ὡς τουριστικήν χώραν.

Ἄξιον μνείας στοιχεῖον θεωροῦμεν τὸ ὅτι κατὰ τὸ 1963 ἀφίκοντο ἐν Ἑλλάδι 672.920 περιηγηταί (δείκτης 427 ἔναντι 1954 : 100), οἵτινες ἐπραγματοποίησαν 6.135.495 διανυκτερεύσεις. Παρὰ τὴν σημειωθεῖσαν ὄνοδον ὑπογραμμίζεται ὅτι ἡ Ἑλλὰς ὑστερεῖ κατὰ πολὺ ἔναντι ἀλλων χωρῶν (λ.χ. : Διὰ τὸ 1962, Αὐστρία : 5.620.114 περιηγηταί, Γιουγκοσλαβία : 1.241.872 κ.ἄ.).

Ηὕημένος εἶναι συγκριτικῶς ὁ ἀριθμὸς διανυκτερεύσεων κατὰ περιηγητὴν ἐν Ἑλλάδι (9,1 διὰ τὸ 1963, ἔναντι 2 τῆς Γερμανίας, 3,5 τῆς Ἰταλίας, 4,2 τῆς Γιουγκοσλαβίας, διὰ τὸ 1962).

Ἐνδιαφέρων εἶναι ὁ παρατιθέμενος πίναξ τῶν διατεθέντων διὰ τουριστικὰς ἐπενδύσεις κεφαλαίων, ἀτινα διὰ τὰ ἔτη 1951 - 1963 ἀνέρχονται εἰς 1.468.665.000 δρχ. κατανεμούμενας ὡς ἔξης :

Διὰ Ξενοδοχεῖα καὶ Μοτέλ	Δρχ.	579.717.000
Διὰ περιπέτερα, δικούς σταθμούς καὶ ἔργα ἀναψυχῆς	>	150.865.000
Δι' ὁδοποιίαν καὶ ἔργα ὑποδομῆς	>	411.194.000
Διὰ γενικᾶς δαπάνας	>	326.889.000

Περαιτέρω ὁ συγγραφεὺς ἀναφέρει ὅτι τὸ ταξιδιωτικὸν συνάλλαγμα ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1963 εἰς 95,4 ἑκ. δολ. καὶ ἀντιστοιχεῖ εἰς ποσοστὸν 21,0 %, ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν εἰσπράξεων ἔξ. ἀδήλων πόρων (454,3 ἑκατ. δολλάρια).

δ'. Ὁ συγγραφεὺς ἀκολούθως ἀναφέρεται εἰς τὰς ἀδήλους πληρωμάς, οἵτινες κατὰ τὸ 1963 ἀνῆλθον εἰς 97,9 ἑκατ. δολ., καὶ κατανέμονται ὡς ἔξης κατὰ ποσοστά : 1) Μεταφοραὶ 16,2 %, 2) Ταξίδια 28,1 %, 3) Ἀμοιβαὶ κεφαλαίων 6,9 %, 4) Ἀσφάλιστρα 4,3 %, 5) Ὑπηρεσίαι Δημοσίου 13,5 %, 6) Μισθοί - ἀμοιβαὶ 5,9 %, 7) Λοιπαὶ ἀδηλοὶ πληρωμαὶ 25,1 %.

Τόσον ὁ προλογίζων τὸ ἔργον Πρόεδρος τοῦ Ε.Β.Ε.Α. κ. Χρ. Πανάγος, δύσον καὶ ὁ συγγραφεὺς, ὑπογραμμίζουν τὸ γεγονός, ὅτι, οἱ ἀδηλοὶ πόροι κατέστησαν ἡ πρώτη πηγὴ ἀντλήσεως συναλλάγματος.

Εἰς τὸ ἔρωτημα ἔαντο εἴγεται εὐκταία ἡ στήριξις τοῦ Ισοζυγίου τρεχουσῶν συναλλαγῶν ἐπὶ τῶν καθαρῶν ἀδήλων πόρων, εἰς βαθμὸν δλονέν μεγεθυνόμενον, ὁ συγγραφεὺς ἀπαντᾷ μὲ πολλὴν ἐπιφυλακτικότητα. Καὶ τούτῳ διότι προβλέπει ὅτι καὶ τὸ μεταναστευτικὸν καὶ τὸ ναυτιλιακὸν καὶ τὸ ταξιδιωτικὸν (διλιγώτερον) συνάλλαγμα ἔμφαντζουν ἀβεβαίαν προοπτικήν. Εἶναι, θετεν, ἐπισφαλῆς ἡ Ισορροπία τοῦ Ισοζυγίου ἔξωτερικῶν πληρωμῶν διαν τοῦτο ἔχῃ μεγάλην ἔξαρτησιν ἐκ τῶν ἀδήλων πόρων.

Καὶ ὁ συγγραφεὺς ἐπίλεγει : «Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις δέον νὰ στηρίζεται εἰς τὴν ἀξιοποίησιν τῶν ἀνθρωπίνων καὶ τῶν φυσικῶν πόρων τῆς χώρας, δὲ τόνος δέον νὰ δίδεται εἰς τὴν ἐκβιομηχάνισιν καὶ τὰς ἔξαγωγάς, αἱ ὅποιαι προϋποθέτουν καὶ συνεπάγονται διαρθρωτικὰς μεταβολὰς εἰς τὴν οἰκονομίαν, ὑψηλὴν παραγωγικότητα καὶ δργανωτικὴν αὔξησιν τῆς ἀπασχολήσεως καὶ τοῦ κατὰ κεφαλὴν εἰσοδήματος. Ὁ ρόλος τῶν ἀδήλων πόρων δέον νὰ εἶναι συμπληρωματικὸς τῆς βασικῆς ἐπιδιώξεως νὰ διευρύνεται τὸ βάθρον τῆς στηρίξεως τοῦ Ισοζυγίου ἐπὶ τῶν ἔξαγωγῶν».

Αντ. Ν. Δαμασκηνίδης, καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης καὶ τῆς Ανωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν Θεσσαλονίκης: «Οἰκονομικὴ τῶν Ἐπιχειρήσεων». Εκδόσεις: Ἀφοί Γ., Σάκκουλα. Θεσσαλονίκη, 1963, σελ. 350.

Τοῦ ίδιου: «Νομισματικὴ Πολιτική». Εκδοσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Ίδρυματος Ἐξυπηρετήσεως Πανεπιστημίων, Θεσσαλονίκη, 1964. Σελ. 208.

Ἀκαταπόνητος μελετητής, διδάσκαλος καὶ συγγραφεὺς ὁ καθηγητής κ. Δαμασκηνίδης ἔχει συμβάλει μὲ τὸ εὐρέας κλίμακος συγγραφικόν του ἔργον εἰς τὸν ἀξιόλογον ἐμπλουτισμὸν τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομικῆς βιβλιογραφίας. Ἐχομεν ἡδη ἀνὰ χεῖρας δύο ἀπὸ τὰς τελευταίως ἐκδοθείσας μελέτας του. Ἡ πρώτη, ἀναφερομένη εἰς τὸν σχετικῶς νέον κλάδον τῆς οἰκονομικῆς τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀποτελεῖ ἐμπεριστατωμένον ἐπιτημονικὸν σύγγραμμα ἀπευθυνόμενον ὅχι μόνον πρὸς τοὺς φοιτητάς, ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς μελετητὰς τῶν οἰκονομικῶν, ἀκόμη δὲ καὶ πρὸς τοὺς ἐνδιαφερομένους διὰ τὴν ὅρθιονται ὁργάνωσιν καὶ λειτουργίαν τῶν ἐπιχειρήσεων τῶν φορεῖς τῆς ίδιωτηκῆς οἰκονομίας.

Ἀποτελεῖ συνήθως τὴν ἔξαρτεσιν, οἱ πανεπιστημιακοὶ διδάσκαλοι νὰ μεριμνοῦν διὰ τὸν ἐφοδιασμὸν τῶν φοιτητῶν μὲ τὰ ἀναγκαῖα ἐγχειρίδια περιέχοντα τὰ δσα ἀπὸ ἔδρας ἀναπτύσσονται. Μεταξὺ τῶν ἔξαρτεσεων ὁ κ. Δαμασκηνίδης συνέγραψε τὴν Οἰκονομικὴν τῶν ἐπιχειρήσεων ἀποφυγῶν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὴν ὅλως θεωρητικὸν καὶ ἀφηρημένον περιεχόμενον, ἐλαχίστην συνήθως ἔχον σχέσιν μὲ τὴν πραγματικότητα, ἀλλὰ καὶ χωρὶς νὰ δηγηθῇ εἰς τὰ γνωστὰ περιγραφικὰ καὶ ἐμπειρικὰ κείμενα, τὰ ὅποια δὲν δύνανται, ὡς ὅρθιος παρατηρεῖ, νὰ παράσχουν σαφῆ εἰκόνα τῶν ὑφισταμένων μεταξὺ τῶν διαφόρων λειτουργιῶν τῆς ἐπιχειρήσεως σχέσεων καὶ νὰ δημιουργήσῃ τὴν πεποίθησιν διὰ τῆς Οἰκονομικῆς τῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ἐπιστήμη. Κατὰ τὴν διασημότερην της θεωρητικὴν πραγματικότητα, καταβάλλει δὲ ἀξιολόγους καὶ ἐπιτυχεῖς προσπαθειῶν μεταξύ της θεωρητικῶν αὐτῶν δοξασιῶν πρὸς τὴν οἰκονομικὴν πραγματικότητα. Ομοίως ύποδεικνύει τὰ προβλήματα ἑκεῖνα, τὰ εἰς τὴν πρᾶξιν ἀπαντώμενα, τὰ ὅποια θὰ ἡδύναντο νὰ ἐπίλυθοῦν διὰ συστηματικῶρες μελέτης καὶ διὰ τῆς ἐφαρμογῆς συγχρόνων μεθόδων ἐπιστημονικῆς ἔρευνης. Περιεχόμενα: Οἰκονομικὸς ὄργανος, σύμβολος, ἐπιχειρησίας, ἐπιχειρηματίας, — Οἱ συντελεσταὶ τῆς παραγωγῆς. — Ὁργάνωσις καὶ διοίκησις τῆς ἐπιχειρήσεως. — Αἱ λειτουργίαι τῆς ἐπιχειρήσεως. — Τὸ παραγωγικὸν κύκλωμα καὶ τὰ συναφῆ πρὸς αὐτὸν ζητήματα. — Τὸ κόστος, η ζήτησις καὶ αἱ τιμαὶ τῶν παραγομένων προϊόντων. — Οἱ ἐπιχειρηματικοὶ κίνδυνοι, τὸ ἐπιχειρηματικὸν κέρδος, καὶ ἡ ἀποτελεσματικότης τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἡ δευτέρᾳ μελέτη τοῦ κ. Δαμασκηνίδου, περὶ «Νομισματικῆς πολιτικῆς» βασίζεται εἰς τὰς σχετικὰς παραδόσεις του πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τῆς Ανωτάτης Σχολῆς Βιομηχανικῶν Σπουδῶν Θεσσαλονίκης. Δι' αὐτῆς παρέχεται μία γενικὴ εἰκὼν τῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ εἰς τὰς κυριωτέρας χώρας τῆς ἀλλοδαπῆς ἀσκουμένης νομισματικῆς πολιτικῆς. Αναλύονται οἱ σκοτοί, οἱ ὅποιοι ἐπεδιώχθησαν κατὰ καιρούς διὰ τῆς ἀσκήσεως τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς, τὰ κυριώτερα σχετικὰ μέτρα, καὶ ἡ εἰς τὴν πρᾶξιν διαπιστουμένη ἀποτελεσματικότης των. Ἐπισημαίνεται ἡ προσπάθεια τοῦ συγγραφέως διπλανής ἔποιας ἔξαρτης ἀν καὶ κατὰ πόσον η νομισματικὴ πολιτικὴ εἶναι δυνατὸν νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἐπίτευξιν σκοπῶν, ὡς ἡ χρησιμοποίησις τῶν ἀργούντων παραγωγικῶν πόρων καὶ εἰδικώτερον τοῦ συντελεστοῦ «έργασία», η οἰκονομικὴ μεγέθυνσις τῶν βιομηχανικῶν προηγμένων χωρῶν καὶ η οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις τῶν καθυστερημένων. Αξία ιδιαιτέρας μνεῖας εἶναι η σαφήνεια μὲ τὴν ὅποιαν εἶναι διατυπωμένη ἡ ἐν λόγῳ μελέτη καὶ ἡ ἀπλούστευσις τοῦ τόσον περιπλόκου καὶ ἐνίστε δυσπροοίτου τομέως τῶν νομισματικῶν θεμάτων. Περιεχόμενα αὐτῆς: Εἰσαγωγή. — Σκοποί τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς (σταθερὸν ἐπίπεδον τιμῶν, κυκλοφορούντος νομίσματος, εἰσοδήματος, σταθερὸν

οικονομικὸν σύστημα, οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις). — Ἐσωτερικὴ νομισματικὴ πολιτικὴ (ἐπιτόκιον καὶ πολιτικὴ τῆς ἀνοικτῆς ἀγορᾶς. "Αλλα δργανα νομισματικῆς πολιτικῆς, συμπεράσματα). — Ἐξωτερικὴ νομισματικὴ πολιτικὴ (χρυσοῦς κανῶν, ἐλευθέρα καὶ ἐλεγχομένη τιμὴ συναλλάγματος, τὸ σύστημα Μπρέττον Γούντς, τὸ σύστημα τῶν ἐνδοευρωπαϊκῶν πληρωμῶν). — Σύγχρονα διεθνῆ νομισματικὰ προβλήματα (τὸ πρόβλημα τοῦ γερμανικοῦ μάρκου, τὸ πρόβλημα τῆς διεθνοῦς ρευστότητος).

I. M.

Ξ. Ζολώτα, Ε. Παπανούστου, G. Gutenschwager καὶ M. Στάμου: 'Η μετεκπαίδευσις τοῦ προσωπικοῦ εἰς τοὺς συγχρόνους Ιδιωτικούς καὶ δημοσίους δργανισμούς. Τράπεζα Ἑλλάδος, Ἀθῆναι, 1965.

Σὲ ίδιαίτερο τεῦχος, ὑπ' ἀριθ. 3, τῆς σειρᾶς τῶν ἔκδόσεων τοῦ Ἰνστιτούτου Τραπεζικῶν Μελετῶν τῆς Τραπέζης μας, κυκλοφόρησαν, μὲ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἡ μετεκπαίδευσις τοῦ προσωπικοῦ εἰς τοὺς συγχρόνους Ιδιωτικούς καὶ δημοσίους δργανισμούς», τέσσερις διαλέξεις, ποὺ ἔγιναν πρὸς τὸν ἐκπαιδευτάς τοῦ Ἰνστιτούτου, μὲ τὸν σκοπὸν «νὰ μηδουν αὐτούς, ειδικούς εἰς ἐπί μέρους ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὰ θέματα, εἰς τὴν μεθοδολογίαν καὶ τὴν τεχνικὴν τῆς ἐκπαιδεύσεως γενικῶτερον καὶ τῆς ἐνδοϋπηρεσιακῆς ἐκπαιδεύσεως εἰδικώτερον», ἔτοι ὅστε «ἡ διδασκαλία εἰς τὸ Ἰνστιτούτον νὰ ἀκολουθήσῃ τὰς πλέον συγχρόνους ἀρχὰς καὶ ἀντιλήψεις περὶ ἐκπαιδεύσεως, νὰ παρουσιάσῃ ἐνότητα καὶ νὰ ἀναπτυχῇ ἐπὶ κοινῆς ἐννοιολογικῆς καὶ μεθοδολογικῆς βάσεως».

Στὴν πρώτη διάλεξη, ὁ Διοικητὴς τῆς Τραπέζης Καθηγητὴς κ. Ξ. Ζολώτας ἀναλύει τὴν σημασίαν καὶ τὴν συμβολὴν τῆς μετεκπαίδευσεως τῶν στελεχῶν στὴν ἐπιτάχυνση τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Στὴν δεύτερη, ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας κ. Ε. Παπανούτοσος ἀναλύει τὸ πρόβλημα τῆς ἐκπαιδεύσεως ἀπὸ θεωρητικὴν καὶ ἐφηρμοσμένην σκοπιὰ καὶ ἔξετάζει εἰδικώτερα τὴν Παιδείαν ὡς ἀνθρώπινον λειτουργημα καὶ ἐπαγγελματικὸν καθῆκον, τὸν μηχανισμὸν τῆς ἀνθρωπίνης μνήμης καὶ τὴν καλλιέργειά της, τὸ κύκλωμα ἀντιληψις - κρίσις - συλλογισμός, τὴν δργάνωση ἐνὸς μεθοδικοῦ μαθήματος, καὶ τὸ πρόβλημα τῶν ἔξετάσεων.

Στὴν τρίτη, ὁ Ἀμερικανὸς εἰδικὸς κ. G. Gutenschwager ἔξετάζει εἰδικώτερα τὸ πρόβλημα, τὶς ἀρχές, τὴν δργάνωση, τὴν μεθοδολογία καὶ τὴν τεχνικὴ τῆς ἐνδοϋπηρεσιακῆς ἐκπαιδεύσεως.

Στὴν τέταρτη, ὁ διευθυντὴς τῆς Τραπέζης κ. Μ. Στάμου ἀναλύει τὶς ἀρχές καὶ τὴν δργάνωση ἐνὸς ὑποδειγματικοῦ προγράμματος γιὰ τὴν ἐκπαίδευση τραπεζικῶν ὑπαλλήλων, προγράμματος ποὺ μπορεῖ φυσικά, μὲ ὀρισμένες παραλλαγές, νὰ ἐφαρμοστῇ καὶ σὲ σημαντικὸ ἀριθμὸ Ιδιωτικῶν καὶ δημοσίων δργανισμῶν.

N. Δ.

Γρηγορίου Π. Κασιμάτη (βουλευτοῦ Ἀθηνῶν - πρών υπουργοῦ, καθηγητοῦ Α.Β.Σ.): «"Ετος Ἀγώνων», Σελ. 180, Ἀθῆναι, 1965.

"Υπάρχουν βιβλία καὶ βιβλία, παντὸς εἴδους καὶ ὅφους συγγράμματα, ποὺ μπορεῖ κανεὶς νὰ ξεφυλλίσῃ. "Υπάρχουν καὶ ὀρισμένα ποὺ ἐπιβάλλεται νὰ τὰ μελετήσῃ. Μόνον διὰ τοὺς ἐμπαθεῖς καὶ τοὺς τυφλοὺς φανατικούς, ὅμως, δὲν προορίζεται αὐτὸ τὸ ἔργον τῆς ἀντικειμενικῆς, δρθολογικῆς καὶ ψυχρᾶς, εἰς τὴν ἀναμφισβήτητὸν τῆς ἀλήθειαν, ἀντιμετωπίσεως τῶν φλεγόντων καὶ ζωτικῶν ἔθιμων μας θεμάτων. Διότι ἔκεινοι, δὲν θὰ εἰναι εἰς θέσιν νὰ ἐκτιμήσουν τὴν εἰλικρίνειαν τῶν ἀπόψεων, τὴν σαφήνειαν τῶν νοημάτων καὶ τὴν θέσιν ποὺ παίρνει ὁ συγγραφεὺς ἀπέναντι τοῦ δόλου πολιτικοῦ προβλήματος τῆς χώρας. Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ παρομοιάσῃ τὸ ἔργον μὲ ἐνα ἔγκαιρως κρουόμενον «κῶδωνα κιγδύνου» ἢ καὶ νὰ ἀναφέρῃ, ἀπλῶς, ὅτι πρόκει-

ταί διὰ τὴν ἔξιστορησιν τῶν «πεπραγμένων» ἐνδός ἔτους, εἰς τὸν πολιτικὸν στίβον, ἐνδός ἀξίου δημοσίου ἀνδρὸς ποὺ προσέφερε πλείστας ὑπηρεσίας εἰς τὸ ἔθνος, καθ' ὅλον τὸ μακρὸν διάστημα ποὺ εὑρίσκετο ἀδιακόπως ἐπὶ τοῦ πολιτικοῦ προσκήνιου. Διὰ νὰ ἀκριβολογήσωμεν, πρόκειται περὶ τῆς προσεκτικῆς σταχυολογήσεως μιᾶς σειρᾶς συνεντεύξεων, ἀγορεύσεων καὶ ἄρθρων, τὰ ὅποια ἀποτονται ὅλων, σχεδόν, τῶν τομέων τῆς κοινωνικῆς καὶ πολιτικῆς μας ζωῆς, ἀναλύουν τὰ φαινόμενα, ἐπισηματούντων τὰ σφάλματα καὶ προτείνουν λύσεις. Είναι ἔνα βιβλίον ποὺ πρέπει διαβάσση μὲν τὸν νοῦν ἀνεπτρέαστον καὶ καθαρὸν καί, τότε, θὰ ἔκτιμησῃ τὴν χρηστότητα καὶ τὴν ἀξίαν του.

Σ. Α. Β.

Γ. Κατζουράκης καὶ Δ. Κακαβέλακης: «Ο παράγων τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὴν ἐπιχειρηματικήν ζωήν». Αθῆναι, 1965.

Πρέπει ίδιαιτέρως νὰ τονίσθῃ ἡ σημαντική ὑπηρεσία τὴν ὅποιαν διὰ τῆς συγγραφικῆς δραστηριότητος εισφέρουν, εἰς ἔνα τόσον σημαντικὸν τομέα τῆς ἐπιχειρηματικῆς δραγανώσεως ἐπὶ δρθολογικῶν βάσεων, ἀμφότεροι οι ἐκλεκτοὶ οὗτοι ἐπιστήμονες καὶ δραστήριοι ἔρευνηται.

Ο κ. Γ. Κατζουράκης ἀνέπτυξε πρὸ πολλοῦ διακριτικὴν προσπάθειαν εἰς ἔξαρσιν τοῦ ζωτικοῦ προβλήματος τῆς παρουσίας καὶ τοῦ ρόλου τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὴν δραγανωμένην οἰκονομικήν ζωήν. Αληθῶς προήγαγον ἐπὶ τοῦ ἀξίου ἐπιπέδου ἔρευνης καὶ λύσεων, τὸ μέγα πρόβλημα τῆς ἀληθοῦς ἐπιβολῆς εἰς τὰς σχέσεις ἔργασίας καὶ τὴν δραγανώσιν τῶν πνεύματος καὶ συγκεκριμένων μεθόδων ἀνθρωπισμοῦ.

Αἱ πολλαὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἐπιστήμονος ἔργασίαι μᾶς ἀπησχόλησαν εἰς τὸ παρελθόν καὶ μᾶς ἔδωκαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ τονίσωμεν τὴν ίδιαζουσαν ὅλως σημασίαν τῆς εὑρυτέρας προβολῆς τῶν: «Αἱ ἀνθρώπινοι σχέσεις εἰς τὴν ἐπιχειρησιν», «Πῶς νὰ κρίνεται ή καλὴ λειτουργία τούτων ἐκ μέρους τοῦ ίδιου ἐπιχειρηματίου εἰς τὴν ἐπιχειρησιν του», «Οἱ διευθυνταὶ τῶν ἐπιχειρήσεων», «Τὰ σύγχρονα ἐν Εὐρώπῃ κοινωνικά πρεύματα», κλπ., εἶναι οἱ τίτλοι ἔργασιν διὰ τῶν ὅποιων ἡ φιλότιμος ἔρευνα τοῦ κ. Γ. Κατζουράκη προωθεῖ εἰς τὸ προσκήνιον τοῦ δημοσίου ἐνδιαφέροντος τὸ θέμα τὸ διποίον φαίνεται πραγματικὰ νὰ ἡγάπησε, διότι κατενόησεν ὅσον δλίγοι, ζωσ, ποίαν ἐνεργητικήν ἐπίδρασιν ἀσκεῖ εἰς τὴν ἔνυψωσιν καθόλου τῆς ἀνθρωπίνης παραγωγικότητος ή δρθῇ τοποθέτησις τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων εἰς τὴν ὀργανωμένην κοινότητα τῆς ἔργασίας, εἰς τὴν κίνησιν καὶ τὴν λειτουργίαν τῶν συμφερόντων.

Μετὰ πάσης προσοχῆς διεξῆλθομεν ἡδη ἐδικήν εἰσαγωγήν του εἰς ἔκτενή σχετικήν μελέτην του φέρουσαν τὸν τίτλον «Αἱ ἀνθρώπινοι σχέσεις εἰς τὴν ἐπιχειρηματικήν ζωήν». Καὶ ἡ πρώτη αὐθόρμητος διαπίστωσις τοῦ ἀναγνώστου εἶναι κατ' ἀρχὴν ἡ ἀναγνώρισις τῆς ἐπιστημονικῆς εὐσυνειδήσιας τοῦ ἔρευνητοῦ, ἀναλύοντος τὸ δύσκολον βεβαίως θέμα του κατὰ τρόπον οὐχὶ ἐπιδεικτικῆς προβολῆς γνώσεων, ἀλλὰ κυρίως ὑπηρετήσεως τῶν τεθειμένων διὰ τούτου σκοπῶν εὑρυτέρας κοινωνικῆς ὀφελιμότητος. Διότι ὁ κ. Γ. Κατζουράκης πιστεύει εἰλικρινῶς, ὡς τὸ τονίζει καὶ εἰς τὰς μεστάς ἐνδιαφέροντος καὶ πλουσίας εἰς ἐπιστημονικὴν παρατηρητικότητα σειλίδας τῆς εἰσαγωγῆς του, διό τι καὶ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἡ τεχνικῆς σκοπιμότητας τῆς ἐπιχειρήσεως, ἀνακύπτει πάντοτε μία γενικὴ κοινωνικὴ σκοπιμότης, ὥστε ὅταν δύμιλούμεν περὶ τοῦ καταλλήλου χειρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἐπιχειρησιν νὰ προϋποθέτωμεν τὴν ἀντιμετώπισιν καὶ ὅλων τῶν τεχνικῶν καὶ οἰκονομικῶν προϋποθέσεων δραγανώσεως της.

Προκειμένου περὶ τοῦ ἑτέρου τῶν δύο προμνησθέντων συγγραφέων καὶ ἔρευνης τῶν τοῦ προβλήματος, τοῦ κ. Δ. Κακαβέλακη, ἔκτενέστερον θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς ἔτε. περὶ τῶν ἔργασιν του σημείωμα, ἐνταῦθα ὅμως θὰ παρατηρήσωμεν πόσον ἀξιόλογος εἶναι καὶ τούτου ἡ συμβολὴ εἰς τὴν ἔρευναν, διὰ τῶν ἔργασιν τῶν ὅποιων

συνεχίζεται ή δημοσίευσις άπό τών στηλών τοῦ «Δελτίου τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν» καὶ περιέχουσιν ἀληθῶς — ώς καὶ αἱ τοῦ κ. Γ. Κατζουράκη — ὅ, τι πλήρες, ἄρτιον καὶ σύγχρονον εἰς τὴν θεώρησιν ἐνδός τόσου σοβαροῦ καὶ λεπτοῦ προβλήματος τοῦ παρόντος, ἐρευνωμένου μὲ βαθεῖαν γνῶσιν καὶ παρατηρητικότητα, ὃσον καὶ ρεαλισμὸν ἀπόφεων καὶ τοποθετήσεως διὰ τὰς δυνατὰς λύσεις του.

Θά ἔπαναλάβωμεν τὴν ἀνάγκην μιᾶς εύρυτάτης δημοσιότητος τοιούτων ἑργασιῶν εἰς τὰ κέντρα ἐρεύνης καὶ διδασκαλίας, ὃσον καὶ τῆς μελέτης ἐκ μέρους τῶν ἀρμοδίων παραγόντων τῆς οἰκονομικῆς μας ζωῆς, ώς κυρίων συντελεστῶν καὶ ὑπεύθυνων διὰ τὰς ἐνδεδειγμένας ἐφαρμογάς. Διότι ἡ ἐρευνα, διὰ τῶν τόπων ἀσκεῖ τὸν ρόλον της. "Ἐχει σειράν καὶ ἡ εὐθύνη τῆς ἐφαρμογῆς ἐκ μέρους ἐκείνων τοὺς ὅποιους ἐπὶ τέλους κατὰ πρῶτον λόγον θά ὠφελήσῃ ἡ ἐφαρμογὴ τῶν δρῶν ἐν παντὶ ὑποδείξεων.

Πρέπει δὲ καλῶς παρὰ πάντων νὰ ἐννοηθῇ ὅτι τὰ προβλήματα, τὰ δόποια μὲ τόσην ζέσιν θέτουσιν ἐπὶ τάπητος ἀμφότεροι οἱ ἐκλεκτοὶ οὕτοι ἐπιστήμονες, οἱ κ.κ. Γ. Κατζουράκης καὶ Δ. Κακαβελάκης, ἀμέσως ἀπτονται πρὸς τὸ κρίσιμον γενικὸν πρόβλημα τῆς καθόλου οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως.

Σπυρ. Νικ. Λιζάρδος

Κωνστ. Ἡλ. Κεβρ («Υφηγητοῦ Στατιστικῆς») : «Οἰκονομομετρικὴ διερεύνησις τοῦ διαιτολογίου τῶν ἀστικῶν οἰκογενειῶν ἐν Ἑλλάδι» (Εἰσοδηματικὴ ἐλαστικότητες θερμίδων καὶ λευκωμάτων. Διεθνεῖς συγκρίσεις καὶ προοπτικαὶ διὰ τὸ 1970). Σελ. 52. Ἀθῆναι, 1964.

Τὸ βιβλίον αὐτό, δπως ἥλλωστε καὶ ὅλα δσα ἔχει μέχρι σήμερον ἐκδώσει ὁ συγγραφεύς, παρουσιάζει μέγα ἐνδιαφέρον, διὰ τὸν ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα τῆς ἐρεύνης, τὴν σαφήνειαν τῶν νοημάτων, τὴν σημασίαν τοῦ θέματος καὶ τὴν ἀξίαν τῶν συμπερασμάτων του.

Οἱ σκοποὶ ποὺ ἔπιδιώκονται ἐδῶ, θά εἶναι δυνατὸν νὰ συνοψισθοῦν εἰς τρεῖς βασικάς ἐννοίας : Κατ' ἀρχήν, διερευνῶνται, ἀπὸ μιᾶς εἰδικῆς σκοπιᾶς, αἱ συνθῆκαι διατροφῆς τοῦ ἀστικοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας, ἀκολούθως ἐπιχειρεῖται σύγκρισις τῶν συνθηκῶν τούτων — καὶ εἰδικότερον τῆς ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς στάθμης τοῦ διαιτολογίου τῆς ἐλληνικῆς ἀστικῆς οἰκογενείας — πρὸς τὸ διαιτολόγιον τῶν ξένων χωρῶν καί, τέλος, μὲ τὴν βοήθειαν συναρτήσεων, πραγματοποιοῦνται ὀρισμέναι προβλέψεις, σχετικῶς μὲ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ διαιτολογίου κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη.

Σ. Α. Β.

Γ. Κουτσούμπρη : «Η μορφολογία τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας». Ἀθῆναι, 1964.

Τὸ Κέντρον Οἰκονομικῶν Ἐρευνῶν περιέλαβεν εἰς τὴν σειράν τῶν ἐκδόσεών του «Οἰκονομικαὶ μονογραφίαι» καὶ τὴν ώς ἄνω λίαν ἐνδιαφέρουσαν μελέτην τοῦ καθηγητοῦ κ. Κουτσουμάρη ἐπὶ τῆς μορφολογίας τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας.

Τὸ ἐν λόγῳ μελέτη, εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ὁποίας προσδιορίζεται τὸ σχετικὸν πεδίον ἐρεύνης καὶ περιγράφονται τὸ οἰκονομικὸν ὑπόβαθρον καὶ τὰ πλαίσια ἐντὸς τῶν ὁποίων ἐκινήθη μέχρι τούτῳ ἡ ἐλληνικὴ βιομηχανία, διαιρεῖται εἰς τρία κύρια μέρη.

Εἰς τὸ πρῶτον μέρος ἀναλύονται αἱ διαρθρωτικαὶ μορφαὶ τῆς ἐλληνικῆς βιομηχανίας (διάρθρωσις παραγωγικῶν μονάδων, προϊόντος, ἀπασχολήσεως, ζητήσεως καὶ προσφορᾶς, γεωγραφικῆς κατανομῆς, ἐπενδύσεων κλπ.).

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος ἐκτίθενται ὁ ρυθμός, ἡ μορφὴ καὶ οἱ προσδιοριστικοί

παράγοντες τῆς ἀναπτύξεως ως καὶ ἡ παραγωγικότης, ἡ ἐπάρκεια καὶ σι καταβαλλό-
μεναι εἰς τοὺς συντελεστὰς τῆς παραγωγῆς ἀμοιβαί.

Εἰς τὸ τρίτον καὶ τελευταῖον μέρος διαγράφονται ύπό τὸ φῶς τῶν μέχρι τοῦδε
ἔξελίζεων αἱ ἄμεσοι καὶ αἱ μακροχρόνιοι προοπτικαὶ βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως τῆς
χώρας καὶ διατυποῦνται ὀρισμένα συμπεράσματα, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἐπιβαλλομένην
νῦν ἀκολουθήθη βιομηχανικὴν πολιτικὴν (βελτίωσις τῆς βιομηχανικῆς διαρθρώσεως, ἀπο-
φυγὴ ἀδικαιολογήτων κυβερνητικῶν ἐπεμβάσεων, εἰσαγωγὴ συγχρόνων τεχνολογικῶν
φυγῇ ἀποκέντρωσις, δημιουργία καταλλήλων χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν, οἰκο-
μεθόδων, ἀποκέντρωσις, δημιουργία καταλλήλων χρηματοδοτικῶν ὀργανισμῶν, οἰκο-
νομικοτεχνικαὶ ἔρευναι κλπ.).

Γ. Μ.

Α. Α Λάζαρη, Καθηγητοῦ τῆς 'Ανωτάτης Βιομηχανικῆς Σχολῆς : «Οἰκονομικὸς
Προγραμματισμός», Αθῆναι, 1965.

Τὸ ἔργον ἀπέυθύνεται κυρίως πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τῶν οἰκονομικῶν καὶ διοι-
κητικῶν ἐπιστημῶν, τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν μελέτην μακροοικονομικῶν ἢ μικρο-
οικονομικῶν προβλημάτων προγραμματισμοῦ. Περιλαμβάνει καὶ ὀρισμένα πορίσματα
ἐργασιῶν τοῦ συγγραφέως ὡς πρὸς τὴν ἔννοιαν τῆς οἰκονομικῆς ἀλληλεξαρτήσεως, τὰ
πολλαπλὰ κριτήρια ἐπιλογῆς καὶ γενικῶς τὴν θεωρίαν τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματι-
σμοῦ. Εἰς τὸ βιβλίον ἔξετάζονται ίδιαιτέρως αἱ κλασικαὶ μέθοδοι προγραμματισμοῦ,
σημοῦ. Εἰς τὸ βιβλίον ἔχειται ίδιαιτέρως αἱ κλασικαὶ μέθοδοι προγραμματισμοῦ. 'Επίσης, ἔκτιθε-
ται ἀναλυτικῶς ἡ τεχνικὴ τῶν ὑπολογιστικῶν τιμῶν. Εἰς τὸ τέλος τοῦ βιβλίου παρα-
τίθεται πολυσέλιδος βιβλιογραφία.

M.

Νικόλαος Γ. Μαρματάκης : «Ο ρόλος τῶν φορέων τῆς οἰκονομικῆς ἀνα-
πτύξεως». Αθῆναι, ἔκδοσις Τραπέζης τῆς 'Ελλάδος, 1964, σσ. 87.

Εἰς τὴν σειρὰν τῶν εἰδικῶν μελετῶν τῶν ἑκδιδομένων ύπό τῆς Διευθύνσεως
Οἰκονομικῶν Μελετῶν τῆς Τραπέζης τῆς 'Ελλάδος, κυκλοφορεῖ ύπ' ἀριθμ. 9 μελέτη
Οικονότητας Νικολάου Γ. Μαρματάκη, ύπό τὸν τίτλον «Ο ρόλος τῶν φορέων τῆς Οἰκονο-
μικῆς ἀναπτύξεως». 87 σελίδες μετὰ πλήρους ἀναλυτικοῦ δελτίου τῆς σχετικῆς βιβλιο-
γραφίας, συνθέτουν ἐργασίαν ἀξιόλογον, θεμελιουμένην διὰ πολυτίμων πληροφορια-
κῶν στοιχείων, στατιστικῶν καὶ ἀλλων, εἰς σημαντικὰ θέματα τοῦ ἀντικειμένου της.
'Η ἐπιστημονικὴ ἀνάλυσις τούτου, ἐπαγωγός, ὀρτία, μὲ βαθεῖαν γνῶσιν καὶ παρατη-
ρητικότητα, δύον καὶ συναγωγὴν δρθῶν συμπερασμάτων, περιλαμβάνει εἰς τέσσαρα
περιεκτικὰ καὶ λίαν οὐσιώδη κεφάλαια, τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ρόλου τοῦ Κράτους εἰς
τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν, τῶν Τραπέζικων δρυγανισμῶν οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν
διαφόρων ἄλλων τοιούτων, τὸν ρόλον τῶν ἐπιχειρηματιῶν καὶ ίδιωτῶν καὶ τὴν ἐν-
'Ελλάδι ἐκδήλωσιν τῶν φορέων οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῶν τριῶν τούτων κατη-
γοριῶν κατὰ τὰ νῦν κρατοῦντα.

Περὶ τοῦ τελευταίου τούτου διατυποῦνται δρθαὶ παρατηρήσεις καὶ κρίσεις, ἐν-
σχύουσαι τὴν συμπερασματικὴν θέσιν τοῦ συγγραφέως, δύος Κράτος, ὀργανισμοῖς
καὶ ίδιωται τεθοῦν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ταχείας ἀναπτύξεως, δύος «εἰς τὴν περίο-
δον τοῦ πολέμου, λαὸς καὶ στρατὸς συνεργάζονται διὰ τὴν νίκην». 'Ορθώτατα ἐπι-
σημαίνεται — ἄλλως — ὁ κίνδυνος ἐκ τῆς παρατάσεως τοῦ χαμηλοῦ ἐπιπέδου τῆς
οἰκονομικῆς μας ἀναπτύξεως καὶ δυτὶς δὲν ἀφορᾶ μόνον τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα
πρὸς τὴν ὁποίαν συνεδέθημεν καὶ τὰς ἐν αὐτῇ Χώρας διὰ τὴν πρὸς ταύτας σχέσιν
μας, ἄλλα καὶ ἄλλαι, αἵτινες μᾶς περιβάλλουν «καὶ αἱ ὅποιαι πρὸ δὲλιγῶν ἀκόμη
μας, πρέπει προσοχῆς νὰ μελετῶνται ἔργασίαι ως ἡ τοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέως
θοῦν ἐντὸς δὲλιγουσον εἰς τὴν Ελλάδος ἀνεπτυγμέναι, εἶναι ἐνδεχόμενον νὰ εὑρε-

πρέπει μετὰ προσοχῆς νὰ μελετῶνται ἔργασίαι ως ἡ τοῦ ἐκλεκτοῦ συγγραφέως
κ. Ν. Μαρματάκη διὰ τῶν ὅποιων προάγονται ἀξιως τὰ θέματα, τοποθετούμενα ἐπὶ

έπιπεδου ζσου πρός τὴν βαρύτητά των καὶ πρὸ παντὸς θεωρούμενα μετὰ γνώσεως, προσοχῆς καὶ εὐθυκρισίας.

Συγχαίρομεν διὰ τοῦτο τὸν συγγραφέα διὰ τὴν ἐνημερότητα καὶ τὴν συμβολήν του.

Σπυρ. Νικ. Λιζάρδος

Ἐύρυβιάδου Τ. Τσουτρέλλη : «Χρηματοδοτικαὶ λειτουργίαι Τραπεζῶν»
Αθῆναι, 1965.

Εἰναι τὸ νέον βιβλίον τοῦ ἑκλεκτοῦ συγγραφέως τ. Διευθυντοῦ τῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος κ. Εύρυβιάδου Τσουτρέλλη.

Πραγματεία ἑκατὸν καὶ πλέον σελίδων μετὰ πλήρους πίνακος τῆς ἡμετέρας καὶ ἔνης βιβλιογραφίας.

Ἐρευνῶνται εἰς πέντε ἀναλυτικὰ κεφάλαια τῆς ὥλης αἱ χρηματοδοτικαὶ λειτουργίαι τῶν Τραπεζῶν ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῶν μορφῶν διαθέσεως καὶ τῶν ἀσφαλειῶν, προσωπικῶν καὶ ἐμπραγμάτων.

Εἰς τὸ πρῶτον κεφάλαιον τῆς ἀξιολογωτάτης αὐτῆς πραγματείας ἐρευνῶνται αἱ γενικαὶ ἔννοιαι ἐπὶ τῶν λειτουργῶν τῆς πίστεως καὶ ἀκολουθεῖ ἐν τῷ δευτέρῳ αὐτῆς κεφαλαίῳ ἡ ἀνάπτυξις τοῦ θέματος τῆς διακρίσεως τῶν χρηματοδοτήσεων ἀπὸ ἀπόφεων ἀσφαλειῶν καὶ μορφῶν διαθέσεως τούτων. Εἰς τὰ δύο ἐπόμενα κεφάλαια ἀναλύεται ἡ τεχνικὴ καὶ οἰκονομικὴ τῶν χρηματοδοτήσεων, τῶν ἐπὶ προσωπικῇ ἀσφαλείᾳ πιστῶσεων καὶ τῶν ἐπὶ ἐμπραγμάτῳ τοιούτων, ἰδιαιτέρως καὶ ἀναλυτικῶς ἀναπτυσσομένων τῶν περὶ τῆς ὑποθήκης, ὑπὸ τὴν μορφὴν τῆς ὅποιας ἡ προσημειώσεως αὐτῆς, συνιστῶνται αἱ ἐμπράγματοι ἐπὶ ἀκινήτων ἀσφαλειῶν, δι' ὧν ἐπέρχεται νομικὴ δέσμευσις παγίων περιουσιακῶν στοιχείων τοῦ διφειλέτου ὑπὲρ τοῦ δανειστοῦ.

Δυσκολώτατον τὸ θέμα τοῦ συγγραφέως, δστις ὅμως ἐπιτυγχάνει ἀριστην τούτων ἐπεξεργασίαν μαρτυροῦσαν τὴν βαθεῖαν γνῶσιν τῆς πολυπλεύρου ἀποστολῆς, τοῦ Τραπεζικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τῶν συγκεκριμένων μορφῶν τῆς πιστωτικῆς ἀποστολῆς τῶν Τραπεζῶν.

Πολύτιμα δὲ ὄντας εἰναι διὰ τοῦτο τὰ δεδομένα τῆς ἐμπειρίας του, εἰς τὰ ὅποια ἐν προλόγῳ ἐντοπίζει τὸν προορισμὸν τῆς μελέτης, διὰ τῆς ὅποιας τόσον εὔσυνειδήτως ὡς λειτουργός, ἐπιστήμων καὶ ἐρευνητῆς ὑπηρετεῖ τὸ πρόβλημα τῆς ἀριστης κινητοποίησεως τοῦ μηχανισμοῦ τῶν χρηματοδοτήσεων, ἢτις λίαν εὐστόχως ὑποστηρίζει ὅτι ἀρρήκτως συνδέεται μὲ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Χώρας.

Ἡ ἔρευνα, ἡ ἐπιστημονικὴ καὶ ἐμπειριστατωμένη, ἡ προάγουσσα τὰ θέματα καὶ συντελούσσα εἰς τὴν ἀξίαν κατανόησίν των καὶ τὴν ἔξαρσιν τοῦ περὶ αὐτῶν εὐρυτέρου ἐνδιαφέροντος, πολλὰ πρέπει νὰ δοφείλῃ εἰς τὸν τομέα τοῦτον τῶν προβλημάτων τῆς ἐφημοσμένης οἰκονομικῆς, εἰς τὸν ἑκλεκτὸν λειτουργὸν μεγάλου τραπεζικοῦ Ὀργανισμοῦ μας κ. Εύρυβιάδην Τσουτρέλλην, δστις καὶ διὰ τῆς λοιπῆς καθόλου πλουσίας συγγραφικῆς ἑκδηλώσεώς του εἰς προηγουμένας ἐπίσης ζωτικοῦ ἐνδιαφέροντος ἐργασίας του, πρὸς δὲ καὶ τῶν ἄλλων πολυτίμων ὑπηρεσιῶν του διὰ τῆς ἀπὸ ἔδρας διδασκαλίας του εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κέντρον Παραγωγικότητος, κατέταξεν ἔαυτὸν μεταξὺ τῶν ἀριστέων τῆς ἔρευνης καὶ τῆς ἀποδόσεως ὑπὲρ τῶν καλῶν καὶ ὀφελίμων τοῦ τόπου.

Σπυρ. Ν. Λιζάρδος

Vera Anstey: (With a Contribution by Anne Martin), An Introduction to Economics for Students in India and Pakistan. London G. Allen & Unwin Ltd., σελ. 224, τιμὴ σελλίνια 30, 1964.

Ἡ ὑφηγήτρια τῆς Σχολῆς Οἰκονομικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Λονδίνου, Βέρα "Ανοτεῖ ἐν συνεργασίᾳ μὲ τὴν οἰκονομολόγον "Anne Martin, προέβη εἰς ἐν

ένδιαισφέρον πειραμα συγγραφής μιᾶς εισαγωγῆς εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἐπιστήμην, ἡ δύοις προορίζεται διὰ φοιτητὰς πρώτου καὶ δευτέρου ἔτους. Ἡ καινοτομία τοῦ πειράματος, τὸ ὄποιον κατὰ γενικὴν ὀμολογίαν φάνεται νὰ ἐπέτυχε, συνίσταται εἰς τὴν ἔξις διαπίστωσιν. Μολονότι, οἱ συγγραφεῖς δέχονται τὴν γενικὴν ισχὺν τῆς δυτικῆς οἰκονομικῆς θεωρίας, πιστεύουν, ἐν τούτοις, διὰ τὸ ἐφαρμογὴν τῆς ἐν λόγῳ θεωρίας εἰς τὰς συγκεκριμένας περιπτώσεις πρέπει νὰ τροποποιηθῇ, διότε νὰ προσαρμοσθῇ εἰς τὰς κοινωνικοοικονομικὰς συνθῆκας, αἱ ὁποῖαι χαρακτηρίζουν τοὺς διαφόρους τύπους τῶν οἰκονομιῶν. Τὰ συνήθη ἔγχειρίδια οἰκονομικῆς θεωρίας ἔχουν προσαρμοσθῇ εἰς τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, βασικῶς διάφορον ἐκείνου τῆς οἰκονομικῆς προγεύθυνσεως τῶν προηγμένων χωρῶν. Ἡ προσαρμογὴ δύμως δὲν εἶναι πάντοτε ἐπαρκής, οὕτως δύτε τὰ θεωρητικὰ συμπεράσματα νὰ ἀποτελοῦν χρήσιμα συμπεράσματα διερευνήσεως τῶν συγκεκριμένων προβλημάτων τῆς χαμηλῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἀλλὰ καὶ ἀν οἰκονομικὰ ἔγχειρίδια γραφοῦν ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν τομέα τῶν προβλημάτων τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, δὲν φάνεται νὰ ἀποτελοῦν ἀξιόλογον ἀναλυτικὸν καὶ ἔρμηνευτικὸν ὅργανον. Τοῦτο διότι ἡ εὑρυτάτη κατηγορία τῶν ὑπαναπτύκτων καὶ τῶν φερεύεται τόσον μεγάλην ποικιλίαν ὑποκατηγοριῶν καὶ περιπτώσεων, οὕτως δύτε ωρισμέναι γενικαὶ διαπιστώσεις, ισχύουσαι π.χ. διὰ τὴν Ἰνδίαν καὶ τὸ Πακιστάν, νὰ στερούνται τῆς ἔρμηνευτικῆς ἀξίας προκειμένου περὶ ἀφρικανικῶν χωρῶν. Τοιουτοτρόπως, τὸ παρὸν ἔγχειρίδιον ἐφαρμόζει τὴν καινοτομίαν νὰ ἀπευθύνεται πρὸς τὸν φοιτητὰς τῆς Ἰνδίας καὶ τὸν Πακιστάν, δύο ὑπαναπτύκτων χωρῶν μὲ διοιμοφίαν, ἡ ὁποία τὰς διαχωρίζει σαφῶς, τῶν κρατῶν τῆς Ἀφρικῆς. Ἀποτέλεσμα τούτου εἶναι ἡ περαιτέρω ἔξειδίκευσις τῆς θεωρίας τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως, μὲ πολὺ ἔνδιαφερούσας συνεπείας. Ἡ ἔργασία εἶναι διατυπωμένη μὲ ἔξαιρετικὴν σαφήνειαν, κατὰ τρόπον ἐποικοδομητικόν, χρησιμοποιεῖ δὲ ἀφθονον ἐμπειρικούστατιστικὸν ύλικὸν καὶ πλεῖστα ἐπεξηγηματικὸ διαγράμματα.

N. P. K.

Martin Buber: Between man and man. Ἐκδότης The Fontana Library - Collins. Σελ. 256, τιμὴ 7/8 σελλ. 1964.

Ο Martin Buber δὲν εἶναι πολὺ γνωστὸς στὴν 'Ελλάδα, Γ'. αὐτὸς θὰ προτάξουμε λίγα βιογραφικὰ στοιχεῖα. Εἶναι παγκοσμίου φήμης φιλόσοφος καὶ θεολόγος. Γεννήθηκε στὴ Βιέννη τὸ 1878, ἀπὸ πατέρα 'Εβραϊον. Ήταν ἑκδότης τῶν σιωνιστικῶν περιοδικῶν Welt καὶ der Jude, μέχρις δου τὸ 1923 ἔγινε καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας τῆς θρησκείας στὸ πανεπιστήμιο τῆς Φρανκφούρτης. Τὸ ίδιο ἔτος δημοσίευσε τὴν μεγάλη θεολογικὴ μελέτη του «Ἐγώ καὶ Σύ».

Τὸ ἔργο τοῦ M. Buber ἀναγνωρίζεται σὰν ἔνα ἀπὸ τὰ σπουδαῖα καὶ δημιουργικὸ πνευματικὰ ἐπιτεύγματα τῆς ἐποχῆς μας. Ἡ ἐπιδρασή του σὲ διάφορα πεδία, γνώσης, διόπως εἶναι ἡ ψυχιατρική, ἡ φιλοσοφία, ἡ ἐκπαίδευση καὶ ἡ κοινωνιολογία, εἶναι πολὺ σημαντική.

Στὸν προκείμενο τόμο περιλαμβάνονται πέντε ἀπὸ τὰ πιὸ σημαντικὰ κείμενα τοῦ Buber, ποὺ γράφτηκαν μεταξὺ τοῦ 1928 καὶ 1938: α) ὁ Διάλογος, β) Τὸ πρότυπον τοῦ μονήρους ἀνθρώπου, γ) Ἐκπαίδευση, δ) Ἡ ἐκπαίδευση τοῦ χαρακτήρα, καὶ ε) Τί εἶναι ὁ ἀνθρώπος; Τὸ τελευταῖο κείμενο εἶναι ἔνα δοκίμιο ἀνθρωπολογίας, μιὰ μελέτη τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ πάει πέρα ἀπὸ συμβατικὰ δρια, στὴν προσπάθειά του νὰ κατανοήσῃ τὸν ἀνθρώπο τόσο στὸ σύνολό του, δυσο καὶ στὶς σχέσεις του. Στὰ παρακάτω λόγια τοῦ συγγραφέα, περιέχεται κάτι ἀπὸ τὴν οὐσία τοῦ βίβλου του: «Μόνο κάτω λόγια τοῦ κόσμου μας, διότι τὸ 'Ἐγώ ὑπάρχει μόνο διὰ μέσου τοῦ 'Ἐγώ καὶ τὸ Σύ . . . Σκέψου τὸν ἀνθρώπο μὲ τὸν ἀνθρώπο καὶ θὰ δῆς τὴν ἀνθρώπης σχέσης τοῦ Σύ . . . Σκέψου τὸν ἀνθρώπο μὲ τὸν ἀνθρώπο καὶ θὰ δῆς τὴν δυναμική, διπολική, τὸν δίδοντα καὶ τὸν λαμβάνοντα . . . θὰ φτάσουμε πιὸ πινη ζωὴ δυναμική, τὸν δίδοντα καὶ τὸν λαμβάνοντα . . . θὰ φτάσουμε πιὸ κοντά στὴν ἀπάντηση τοῦ ἐρωτήματος τί εἶναι ὁ ἀνθρώπος, στὰν τὸν δοῦμε σὰν τὴν αἰώνια συνάντηση τοῦ 'Ἐνδος μὲ τὸν 'Αλλον».

Χρῆστος Μαλεβίτσης

Émile Durkheim : The Rules of Sociological Method. "Εκδοσις The Free Press of Glencoe, Collier - MacMillan Ltd. σελ. 1x+146, τιμή 1.95 δολλάρ. (Paperback edition), 1964.

Τδ ἔργο του γάλλου κοινωνιολόγου É. Durkheim, les Règles de la Méthode Sociologique, τδ όποιο θεωρεῖται κλασσικό στήν κοινωνιολογία και στήν ἐπιστημολογία τῶν κοινωνικῶν ἐπιστημῶν, ἐκυκλοφόρησε στὶς φτηνές, χαρτόδετες ἐκδόσεις τοῦ ἀνωτέρω οἴκου σὲ ἀγγλικὴ μετάφραση. 'Ο ἐπιφανῆς γάλλος διανοητής, στὸ ἔργο του αὐτὸ διαπτύσσει τὴν ἀξία ποὺ ἔχει ἡ ἐφαρμογὴ τῆς ἐπιστημονικῆς τεχνικῆς, στὴ μελέτη τῶν κοινωνικῶν φαινομένων. Παρέχει ἔνα μεθοδολογικό δργανο χρήσιμο σ' ὅλες τὶς κοινωνικές ἐπιστῆμες. 'Αφοῦ ἔξηγει τὶς εἰναι «κοινωνικὸ γεγονός», δίδει ἐν συνεχείᾳ τοὺς κανόνες τῆς μεθόδου του γιὰ τὴν διερεύνηση και ἐρμηνεία τῶν λειτουργιῶν τοῦ κοινωνικοῦ ὄργανισμοῦ. "Ετσι, ἔχομε: α) τοὺς κανόνες γιὰ τὴν παρατήρηση τοῦ κοινωνικοῦ γεγονότος, β) τοὺς κανόνες γιὰ τὴν διάκριση μεταξὺ τοῦ «κανονικοῦ» και τοῦ «παθολογικοῦ» στὶς ἐκδηλώσεις και στὶς λειτουργίες τοῦ κοινωνικοῦ σῶματος, γ) τοὺς κανόνες γιὰ τὴν ταξινόμηση τῶν κοινωνικῶν τύπων, τὴν ἐρμηνεία τῶν κοινωνικῶν γεγονότων και τὴν θεμελίωση τῶν κοινωνιολογικῶν ἀποδείξεων.

Παραθέτουμε τὶς παρακάτω παρατηρήσεις τοῦ συγγραφέα, διότι ἀποτελοῦν δῆμητρικές γραμμές τοῦ προκειμένου βιβλίου. «Τόσο λίγο εἴμαστε συνηθισμένοι στὸ νὰ μεταχειρίζομαστε τὰ κοινωνικὰ φαινόμενα μὲ τρόπο ἐπιστημονικό, ὥστε μερικὲς προτάσεις ποὺ περιέχονται στὸ βιβλίο αὐτό, θὰ ἐκπλήξουν τὸν ἀναγνώστη. Ἐν τούτοις, ἀν πρόκειται νὰ ἔχουμε κοινωνικὴ ἐπιστήμη, πρέπει νὰ προσδοκοῦμε ἀπ' αὐτὴ ὅχι ἀπλῶς νὰ παραφράξῃ τὶς παραδοσιακὲς προκαταλήψεις τοῦ κοινοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ νὰ μᾶς δώσῃ μιὰ νέα και διαφορετικὴ ἀποψῆ αὐτῶν· γιατὶ ὁ σκοπὸς ὅλων τῶν ἐπιστημῶν εἶναι νὰ ἀνακαλύπτουν· και κάθε ἀποκάλυψη λίγο - πολὺ ἐνοχλεῖ τὶς παραδοσιακές Ιδέες». Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα ὃ συγγραφεὺς προβαίνει στὸν καθορισμὸ τῶν κανόνων, οἱ ὅποιοι βοήθησαν πάρα πολὺ τὶς κοινωνικές ἐπιστῆμες νὰ ἀποσαφηνίσουν τὸ πεδίο δράσεώς των, και ἔμειναν ἔκτοτε κλασσικοὶ.

Χρῆστος Μαλεβίτσης

R. Gunzert (Καθηγητοῦ): Was ist Konszentration? Τεῦχος 1. "Εκδοσις F. Knapp, σελ. 100, τιμὴ 4,80 μάρκα.

R. Gunzert (Καθηγητοῦ): Konzentration, Markt und Marktbeherrschung. "Εκδοσις Knapp, τεῦχος 2)3, σελ. 128, τιμὴ 6 μάρκα.

'Ο κ. Gunzert εἶναι ὁ ἑκδότης και συγγραφέας μιᾶς νέας σειρᾶς οἰκονομικο-κοινωνιολογικῶν μελετῶν, ποὺ ἔχει σὰν σκοπό της τὴν ἀνάλυση τῆς λεγομένης οἰκονομικῆς συγκεντρώσεως και τῶν συνεπειῶν της. Τὸ θέμα δὲν εἶναι μόνον ἐνδιαφέρον και πελώριο, μὰ και ἀποφασιστικὸ γιὰ τὸ σημερινὸ στάδιο τοῦ οἰκονομικοῦ συστήματος μας. Οι σχετικές συζητήσεις εἶναι ἀτελείωτες κι' οι ὄρισμοι πολυάριθμοι. "Οπως και σ' ἄλλες οἰκονομικοεπιστημονικές ἔννοιες ἔτσι κι' ἔδω, ή ἔννοια τῆς συγκεντρώσεως γίνεται κάθε τόσο ἀντικείμενο φιλονικῶν, πρᾶγμα αὐτονότο, ἀν λάβῃ κανεὶς ὑπ' ὅψη του πώς μεταξὺ τῶν ἄλλων ἡ συγκέντρωση δὲν ἀγγίζει μονάχα τὸ οἰκονομικὸ πεδίο. 'Ιδεολογικές προκαταλήψεις, φιλοσοφικὰ δόγματα και προσωπικές πεποιθήσεις δίνουν μᾶλλον τὴ νότα στὴ διατύπωση αὐτῆς τῆς ἔννοιας. "Ετσι, ἐπειδὴ ἡ δύναμη χαρακτηρίζεται σὰν κακή, εἶναι και ἡ συγκέντρωση σὰν δύναμη ἔνα κακό. 'Ο συγγραφέας κατηγορεῖ ὅλους ἑκείνους, ποὺ δὲν κοπιάζουν νὰ βροῦν ἔνα ἐπιστημονικὸ κι' ἐλεύθερο ἀπὸ κάθε ἡθικὴ κρίση δρισμὸ και λένε πώς δουλεύουν οἱ ἔννοιες, ἑκεῖ βασιλεύουν τὰ λόγια, ἐπαναλαμβάνοντας τὸ λόγο τοῦ Μεφιστοφελῆ. Τὰ ἐπιχειρήματα τῶν ἄλλων, πώς ἔδω πρόκειται γιὰ προβλήματα κι' ὅχι γιὰ ἔννοιες, εἶναι βέβαια ὡς ἔνα σημεῖο ἀληθινά, μὰ κι' οἱ ἔννοιες εἶναι ἀπαραίτητες γιὰ τὴν

σαφή κατανόηση ένδος πράγματος. Κατά τή γνώμη μας, είναι μάλιστα κάτι άκομα περισσότερο. Κατέχουν πολλές φορές τή δύναμη νά δημιουργούν πραγματικότητα.

"Ετοι άναλαμβάνει ό 19οις νά μᾶς δώση έναν δρισμό χρήσιμο, άντικειμενικό, κι' έλεύθερο άπο κάθε δξιολογικό στοιχείο. Γιατί τό σκοπό αύτό μά και γιατί νά μᾶς δείξη τή συνολική προβληματική τοῦ θέματος, κάνει μιά Ιστορική άναδρομή άπ' τήν άρχαιότητα μέχρι σήμερα. Ή υπαρξη μεγάλων έπιχειρήσεων κι' ή κρίση τους άπο-δεικνύεται σε κάθε έποχη. Βέβαια, οι παληοί συγγραφεῖς προσπάθησαν νά έξηγήσουν τό φαινόμενο μὲ ίδιότητες τοῦ χαρακτήρα: δίψα δυνάμεως, φιλοχρηματία, φιλοδο-ξία, άναγνώριση κλπ. Μά αύτά, τουλάχιστον στήν έποχή μας, δεν άρκοδν. Πρώτος ο Μάρκη πρόσφερε μιά έπιστημονικά θεμελιώμενή θεωρία τής συγκεντρώσεως καθώς καὶ οι μεταγενέστεροί του. Σχεδόν όλο τό βιβλίο είναι άφιερωμένο στήν έπισκοπιση αύτή, που άποτελεί μιά σαφή συμβολή στήν Ιστορία τοῦ έπιστημονικοῦ στοχασμοῦ πάνω στό ζήτημα τής συγκεντρώσεως. Μονάχα στίς τελευταῖς σελίδες μᾶς δίνεται ό όρισμός της σάν τής διαδικασίας κατά τήν διαδρομή τοῦ χρόνου, που έκδηλώνεται σάν μιά αύξηση τής Ικανότητος προσφοράς τῶν μεγάλης τάξεως έπιχειρήσεων άπέ-ναντι τῶν μικροτέρας τάξεως. Η συμπλήρωσή του μὲ τά είδη, τούς φορεῖς, τίς κα-τευθύνσεις δέν τὸν άπαλλάσσει άπο τήν στενότητα μήτε άπ' τήν κρυμμένη πατρότητα τοῦ W. Sowpar. Η συγκέντρωση έκμεταλλεύσεων κι' έπιχειρήσεων δὲν είναι ή μόνη δυνατή μορφή που ίπονοι ί δρισμός. Υπάρχει καὶ συγκέντρωση εισδόματος, περιουσίας καὶ δυνάμεως. Καὶ ή συγκέντρωση ὡς τέτοια είναι έπι πλέον ένα πολὺ πιό εύρυ φαινόμενο καὶ κυρίως πολυσήμαντο. Ετοι, διερωτώμαται ἀν δ συγγραφέας δὲν πρόσθεσε άκομα έναν δρισμό στούς ήδη πολυπληθείς.

Στό δεύτερο βιβλίο του, μὲ τήν παραπάνω έννοιολογική βάση, προχωρεῖ στήν έξέταση τοῦ ἑρωτήματος ἀν ή συγκέντρωση δόηγη σε δημιουργία δυνάμεως, που διαμορφώνει αύθαίρετα τίς τιμές καὶ θέτει σε κίνδυνο τήν υπαρξη τής έλεύθερης κοι-νωνικῆς τάξεως. Καὶ πάλι ἔδω ό 19οις τρόπος έξετάσεως. Αφοῦ παραθέτει θεωρίες καὶ γνώμες τρίτων μᾶς δίνει στό τέλος τήν διπάντησή του. Γιατί τήν κρίση τῶν έπι-δράσεων τής συγκεντρώσεως βρίσκει ἀπαραίτητο νά δσχοληθῇ μὲ τρία θέματα: τήν ἀγορά, τῶν σχηματισμὸς τῶν τιμῶν καὶ τήν κυριαρχία ἐπι τής ἀγορᾶς. Η άνα-λύση τής ἀγορᾶς καὶ τῶν τύπων της δηλαδὴ ή μορφολογία—μιὰ μέθοδο που εισ-ήγαγε πρώτος ό Γκαΐτε καὶ τήν πήραν δλες σχεδόν οι έπιστημες— παρουσιάζει τή μεγαλύτερη σημασία. Μετά μιὰ σύντομη εἰσαγωγή στίς θεωρίες παλαιοτέρων, παρα-θέτονται, μὲ μιὰ μικρὴ προσπάθεια κριτικῆς δξιολογήσεως, τά συστήματα τύπων ἀγο-ρᾶς Stackelberg, τοῦ Eusecken κλπ. Η προσπάθεια ἀντικαταστάσεως τής μορφολο-γίας τής ἀγορᾶς μὲ μιὰ τυπολογία, πάνω στή βάση τῶν τρόπων συμπειφορᾶς τῶν οικονομικῶν υποκειμένων, ἀποδίδεται ἐπίσης αύτούσια. "Υστερα φωτίζεται κριτικά τό περιεχόμενο τοῦ γερμανικοῦ νόμου έναντίον τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, τοῦ όποιου πνευματικὸς πατέρας θεωρεῖται ό Eusecken κι' έκφράζεται ή γνω-μη πώς μήτε αύτή ή νομοθεσία κατώρθωσε νά γεφυρώσῃ τό χάσμα μεταξὺ μοντέλου καὶ πραγματικότητος. 'Επι πλέον ή ἀοριστία τής κι' ή γενικότητά της δέν παρέχουν στούς δικαστές καμμιά σοφή βάση διαπιστώσεως φαινομένων συγ-κεντρώσεως καὶ περιορισμοῦ τοῦ συναγωνισμοῦ. Μήτε καὶ ή έπιστημη κατώρθωσε νά διευκρινήσῃ τό ζήτημα τής σχέσεως μεταξὺ συγκεντρώσεως καὶ ἀνταγωνισμοῦ. Κατά τή μιὰ θεωρία, ή συγκέντρωση αἴρει τούς ἀνταγωνιστικούς δρους, κατά τήν ἄλλη μάλιστα αύτή είναι, που δημιουργεῖ μιὰ νέα ἐντονώτερη μορφή ἀνταγωνισμοῦ. 'Αλλά ἀπ' ἔδω έξεπετάται καὶ τό ζήτημα, ἀν ή διαδικασία συγκεντρώσεως μπορεῖ νά θεμε-λιώσῃ θέσεις κυριαρχίας ἐπι τής ἀγορᾶς. Ο συγγραφέας πιστεύει, πώς στό ἑρώημα δέν μπορεῖ νά δοθῇ μιὰ ἀπάντηση γενικῆς ισχύος. Είναι μόνο τρεῖς διαζευκτικές δυνατότητες: ή ή διάρθρωση τῶν ἀγορῶν παραμένει ἀνέπαφη, ή οι ἀγορές λαμβάνουν μορφές προσεγγίζουσες τό μονοπάλιο, ή ο ἀνταγωνισμὸς γίνεται ἐντονώ-τερος. Η πολυμορφία τής οικονομικῆς ζωῆς μᾶς δικαιολογεῖ τίς τρεῖς αύτές διαφο-τέρος.

τικές δυνατότητες. Μόνο ή διάλυση κάθε μεμονωμένης περιπτώσεως μᾶς ἐπιτρέπει νὰ κρίνουμε τὶ συμβαίνει πραγματικά στὴν ἀγορά.

Τὰ προτερήματα καὶ τῶν δύο βιβλίων ἔγκεινται στὴν αὔστηρὴ ἐπιστημονικὴ πραγμάτευση καὶ στὴν σαφήνεια τῆς ἑκφράσεως. Μειονεκτοῦν δῆμως στὸ διτὶ περιέχουν πολλὲς ξένες ἀπόψεις, πολλὴ οἰκονομικὴ θεωρία καὶ λίγη προσωπικὴ συμβολή. Τέλος, καὶ στὸ διτὶ τὸ φανόμενο τῆς συγκεντρώσεως ἔχει κι' ἄλλες δψεις. "Ομως μᾶς βιηδοῦν νὰ δοῦμε τὸ πλαίσιο, τὶς ἀπόψεις, τὴν οἰκονομικὴν προβληματικήν. "Ετοι, μᾶς προσανατολίζουν περισσότερο παρὰ μᾶς μεταδίδουν νέες γνώσεις. "Ισως τὰ τεύχη, ποὺ θὰ ἀκολουθήσουν μᾶς δώσουν κάτι παραπάνω.

K. Στυλιδιώτης

D r. L. L. Ille t s c h k o : Empirische Betriebswirtschaftslehre ('Ἐμπειρικὴ οἰκονομικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων). Συλλογὴ πραγματειῶν ἐκδοθεῖσα ἐπὶ τῷ ἔορτασμῷ τῆς 60ῆς ἐπετείου τῶν γενεθλίων του. Ἐπιμελεῖσθαι καθηγητῶν E. Loitis - Berger. Ἐκδοτικὸς Οἶκος Dr. Th. Gabler GmbH, σελ. 208, Γερμανικὰ μάρκα 18.80. Wiesbaden, 1963.

Ο τιμώμενος καθηγητής Ille t s c h k o θεωρεῖ διτὶ ὁ σκοπὸς τῆς Οἰκονομικῆς τῶν ἐπιχειρήσεων ἔγκειται οὐχὶ εἰς τὴν περιγραφὴν τοῦ «θεωρητικῶς δυνατοῦ», ἀλλὰ εἰς τὴν ἐρμηνείαν καὶ διάλυσιν τοῦ πραγματικοῦ. Ἡ διτίληψις αὕτη διτὶ ἡ Οἰκονομικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι μία ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη, συναντᾶται καὶ εἰς τὰς 13 πραγματείας τῆς ουλογῆς, αἱ ὅποιαι ἀπτονται δλῶν τῶν τομέων ἐπιστημονικῆς δραστηριότητος τῶν τιμώμενων καθηγητῶν: Διοίκησις ἐπιχειρήσεων, Οἰκονομικὸς λογισμός, Οἰκονομικὴ τῶν μεταφορῶν, Φοροτεχνικὴ τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἡ ποικιλία τῶν πραγματευομένων θεμάτων ἔνει ἐμποδίζει τὴν συνοχὴν καὶ τὴν ἐνότητά των. Αἱ πραγματεῖαι, αἱ ὅποιαι διακρίνονται διὰ τὸ συμπεπυκνωμένον υφος των καὶ τὴν μεσότητα ἐπιστημονικοῦ σταχασμοῦ, βασίζονται κυρίως εἰς ἐμπειρίαν κτηθεῖσαν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου «Ἐπιχειρησίας», ἀλλὰ ἐπίσης καὶ εἰς τὰ πορίσματα ἐπιστημονικῶν καὶ θεωρητικῶν ἔρευνῶν, τὰ ὅποια συμβάλλουν εἰς τὴν ἀποσαφήνισιν συχνάκις συνθέτων καὶ πολυπλόκων φαινομένων τῆς πράξεως.

K. Τσατσαρώνης

H. G. Johnson: Money, trade and economic development. Allen. Unwin London, 1962.

Αἱ ἔρευναι περὶ τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν τῶν καθυστερημένων χωρῶν συνεχίζονται μὲν ἀμείωτον ἐνδιαφέρον. Ο σημερινὸς συγγραφεὺς δημοσιεύει τὰς διαλέξεις διτὶ ἔδωκε εἰς τὸ Πακιστάν ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς σχέσεως τοῦ χρήματος, τοῦ ἔξωτεροῦ ἐμπορίου καὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βιβλίου ἔξετάζει τὰς ἐπιδράσεις τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως. Ἰδιαίτέρα ἔμφασις δίδεται ἐνταῦθα εἰς τὴν ἔρευναν τῶν τελωνειακῶν ἐνώσεων καὶ τῶν συγκροτημάτων προτιμήσεως. Τὸ δεύτερον μέρος ἔξετάζει τὴν χρηματικὴν θεωρίαν καὶ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Κέϋνς ἀναφορικῶς πρὸς τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν. Εἰς τὸ τρίτον μέρος ὁ συγγραφεὺς ἔρευνα τὴν οἰκονομικὴν ἀνάπτυξιν εἰς τὰς χώρας τῆς «Ἀφρονίας», συσχετίζων αὐτὴν πρὸς τὸν οἰκονομικὸν σχεδιασμόν, τὴν ἀγοράν, τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν πολιτικήν. Τὸ βιβλίον παρουσιάζει πολλὰς πρωτοτύπους σκέψεις.

S. K. Π.

Kenneth K. Kurihara: Macroeconomics and Programming. G. Allen & Unwin Ltd. Σελ. 100, σελλίνια 21. London, 1964.

Ο γνωστὸς καθηγητής Κέννεθ Κουριχάρα ἔξεδωσε τὴν τελευταίαν ἐργασίαν του ὑπὸ τὸν τίτλον «Μακροοικονομικὴ καὶ Προγραμματισμός», ή ὅποια ἐλπίζεται νὰ

Χρησιμεύση ώς βοήθημα διὰ τοὺς ἀσχολουμένους μὲ τὴν μακροοικονομικὴν θεωρίαν καὶ τὸν μαθηματικὸν μακροοικονομικὸν προγραμματισμόν. 'Η ἐργασία διαιρεῖται εἰς δύο μέρη, ἔκαστον τῶν ὅτιών περιλαμβάνει 4 δοκίμια. 'Εκ τοῦ πρώτου μέρους δέοντα ὑπογραμμισθῆ τὸ Ιδιάζον ἐνδιαφέρον τοῦ πρώτου δοκιμίου, τὸ δόποιον τιτλοφορεῖται ἡ ἀνάλυσις τοῦ πολλαπλασιαστοῦ καὶ ἡ δημοσιονομικὴ πολιτική. Τὸ δεύτερον δοκίμιον διερευνᾷ τὴν νομισματικὴν θεωρίαν καὶ τὸ γενικὸν ἐπίπεδον τῶν τιμῶν εἰς μίαν οἰκονομίαν προσεγγίζουσαν τὰ ἐπίπεδα τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως. Τὸ δεύτερον μέρος προορίζεται κυρίως διὰ τοὺς εἰδικούς, διότι καὶ ἡ ἀπλῆ παρακολούθησις τῆς μαθηματικῆς ἀναλύσεως τῶν διαφόρων πλευρῶν τοῦ γραμμικοῦ προγραμματισμοῦ, προϋποθέτει τελείαν γνῶσιν τῆς συγχρόνου οἰκονομικῆς θεωρίας ἀλλὰ καὶ Ικανὴν ἔξοικείωσιν μὲ τὰ μαθηματικὰ σύμβολα τῶν τελευταίων ὑποδειγμάτων τῆς οἰκονομικῆς μεγεθύνσεως καὶ ἀναπτύξεως. Μολονότι, τὰ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Κουριχάρσ διερευνώμενα θέματα εἶναι ἔκ τῶν πλέον ζωτικῶν τῆς σημειρινῆς οἰκονομικῆς ἀναλύσεως, καὶ οἰκονομικῆς πολιτικῆς, τὸ ἀπαιτούμενον ὑπόβαθρον οἰκονομικῶν γνῶσεων εἶναι τοσοῦτον ὑψηλόν, ίδιᾳ ἐν Ἐλλάδι, ώστε εἶναι ζήτημα ἔαν περιωρισμένος ἀριθμὸς εἰδικῶν δύναταις νὰ ἀφομοιώσῃ τὴν τεχνικὴν καὶ τὰ συμπεράσματα τῶν ἐν λόγῳ ἔργασιδων. 'Ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ ἡ τελευταία αὐτῇ ἔργασία τοῦ γνωστοῦ Ἀμερικανοῦ καθηγητοῦ διακρίνεται διὰ τὴν συντομίαν καὶ σαφήνειάν της, τὴν ἐνημερότητα ἐπὶ τῶν τελευταίων ἔξελίξεων καὶ τὴν πρωτοτυπίαν τῆς σκέψεως τοῦ συγγραφέως.

Ν.Π.Κ.

Mason Will E : Clasification of the Monetary Standard. "Ἐκδοσις The Pennsylvania State University Press, σελ. 253, τόμος 1, 1963.

Πρόκειται περὶ ἔργου κριτικῆς καὶ ἀναλύσεως τοῦ νομισματικοῦ κανόνος. Εἰς τὰ δύο πρῶτα κεφάλαια τοῦ ἔργου ἀναλύεται ἡ ὑφισταμένη κατάστασις καὶ ὑποστηρίζεται ἡ ἀποψίς διτὶ ἡ βασικὴ περὶ τοῦ νομισματικοῦ κανόνος ἔννοια δὲν ὑφίσταται πλέον λόγῳ τῶν μεταβολῶν εἰς τὰ πιστωτικά μέσα καὶ τὴν ἔξελιξιν εἰς τὴν θεωρίαν τῆς ἀξίας. 'Η σχετικὴ ἐπιχειρηματολογία ἀναπτύσσεται εἰς τρία ἐπόμενα κεφάλαια, ἐνῷ εἰς τὸ ἔκτον κεφάλαιον περιέχονται αἱ προτάσεις τοῦ συγγραφέως, δόποιος παραδέχεται τὸν νομισματικὸν κανόνα ώς τὸ κριτήριον, ἡ referend τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς καὶ ἔξηγεῖ τὰς συνεπείας μιᾶς τοιαύτης ἐκλογῆς.

Μ.Γ.

John von Neumann, Oskar Morgenstern : Theory of Games and Economic Behavior (Princeton University Press, 1944, 2nd ed. 1947, 3d ed. 1963) XVIII, 641 σελ.

Εἶναι τὸ πρῶτο καὶ βασικὸ ἔργο γιὰ τὴν θεωρία τῶν παιγνίων. 'Η τρίτη ἔκδοσή του διαφέρει ἀπὸ τὴν δεύτερη, τοῦ 1947, μόνο ώς πρὸς τὸ διότι ἔχουν διορθωθῆ τὰ τυπο. γραφικὰ λάθη ποὺ ἀνακαλύφθηκαν ἐν τῷ μεταξύ. 'Ο νέος πρόλογος ἀναφέρεται στὴν συνεχῶς αὐξανόμενη βιβλιογραφία τῆς θεωρίας παιγνίων καὶ σὲ μερικὲς νεώτερες ἔξελιξεis τῆς. Μεταξὺ αὐτῶν οἱ συγγραφεῖς ἀναφέρουν τὰ επαίγνια χωρὶς συνεργασία, δηλαδὴ τὰ παιγνία σπουδὴ σχηματισμὸς συμμαχιῶν συναντᾶ δυσκολίες ἢ δὲν ἐνδιαφέρει τοὺς παῖκτες), τὸν γραμμικὸ προγραμματισμὸ καὶ τὸ πρόβλημα ἀνάθεσεως ἔργασιδων. Τελικὰ ἀναφέρεται μιὰ ἔξελιξις τῆς θεωρίας τῆς χρησιμότητος.

Κ. Μενεξιάδης

G. Warren Nutter : The Growth of Industrial Production in the Soviet Union Princeton University Press, σελ. 733, δολλάρια 15, 1962.

Ο δύκωδης αὐτὸς τόμος εἶναι καρπὸς ἐντατικῆς ἔργασίας μερικῶν ἐτῶν ὑπὸ τὴν αιγιλία τοῦ Ἐθνικοῦ Γραφείου Οἰκονομικῆς Ἐρεύνης. Τὸ κείμενον καταλαμβάνει

μόνον 292 σελίδας, τό δέ ύπόδλοιπον ἀποτελεῖται ἀπὸ παντοειδῆς πληροφορίας καὶ ἔκτεταμένη βιβλιογραφίαν. Ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ ἔργου ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός διὰ οὐ μεγάλην κρίσιν προικισμένος συγγραφεὺς δύναται νὰ ἐλέγχῃ τοὺς ὑπολογισμούς καὶ εἰχεν εἰς τὴν διάθεσίν του πολυπληθεῖς στατιστικάς συγκεντρωθείσας ἀπὸ πολλὰ σοβιετικὰ δημοσιεύματα.

Ο κ. Νάττερ καὶ οἱ συνεργάται του ἔχρησιμοποίησαν τοὺς ἀριθμοὺς μὲ ἐπιδειξιότητα καὶ προσοχὴν καὶ οἱ ἀναφερόμενοι δεῖκται ἀντικατοπτρίζουν πιστῶς τὰ γεγονότα, τὰ ὄποια εἶχον εἰς τὴν διάθεσίν των. Καλύπτουν λεπτομερῶς τὴν περίοδον 1933 - 1955 καθώς καὶ τὰ ἔτη 1955 - 1958. Δεικνύουν δὲ ρυθμὸν ἀναπτύξεως κατὰ πολὺ χαμηλότερον τοῦ ἐπισήμων ἀναφερομένου, δπως καὶ τοῦ ἀναφερομένου ὑπὸ ἄλλων Δυτικῶν ἔρευνητῶν.

Τὰ περὶ Ε.Σ.Δ. δημοσιευόμενα πάσχουν ἀπὸ κενὰ καὶ ἔλλειψιν ἀκριβείας. Κατὰ τὴν ἔξετασιν τῶν ποιοτικῶν μεταβολῶν, ὁ κ. Νάττερ φαίνεται ὑπερβολικά ἐκλεκτικός. "Ἐνας σοβιετικὸς παρετήρησεν διτι, ἐνῷ οὗτος διορθώ ει πρὸς τὰ κάτω τὰς σχετικάς μὲ τὰ ὑφάσματα στατιστικάς, παραλείπει νὰ προβῇ εἰς πρὸς τὰ ἄνω διορθώσεις εἰς ἑκείνας τοῦ ἀνωτέρας ποιότητος χάλυβος. 'Ἐξ ἄλλου, ὑπολογίζει ὀκταπλασιασμὸν τῆς καταναλώσεως ἡλεκτρικῆς ἐνέργειας κατὰ τὴν περίοδον 1913 - 1955, κατὰ τὴν διοίσαν ἡ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἡδεῆθη μόλις ἔξι φοράς, ἐνῷ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον, ἡ κατανάλωσις ἐνέργειας μόλις ὑπερεδιπλασιάσθη, ἡ δὲ βιομηχανικὴ παραγωγὴ ἡδεῆθη κατὰ 4,7 φοράς. 'Ἄν καὶ δὲν ὑπάρχῃ εἰδικὸς λόγος διὰ νὰ ἀναμένεται μία τόσον ἀνάλογος σχέσις μεταξὺ ἐνέργειας καὶ βιομηχανικῆς παραγωγῆς, μία τόσον μεγάλη διαφορὰ δὲν φαίνεται πιστευτή, πολὺ περισσότερον ποὺ οἱ ρῶσοι διέθεσαν ὑψηλὸν ποσοστὸν τῆς παραγωγῆς ἐνέργειας διὰ τὴν βιομηχανίαν. Θά ἥτο δυνατὸν νὰ προστεθῇ διτι ἡ ἐνέργεια μετρεῖται ἔδω εἰς θερμικὰς μονάδας καὶ διτι ἀπὸ ἀπόφεως ἀξίας οἱ ἀριθμοὶ δεικνύουν πολὺ μεγαλυτέραν αὐξήσιν τῆς σοβιετικῆς παραγωγῆς.

"Ἄν καὶ πολλαὶ ἀπὸ τὰς συγκρίσεις τοῦ κ. Νάττερ μὲ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας ἔχουν μεγάλην ἀξίαν, τὸ 1913 δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ λεγθῇ κατὰ τοὺς σοβιετικοὺς καὶ διὰ τὰς καθυστερήσεις. 'Ο συγγραφεὺς ἐπιδιώκει νὰ ἀποδείξῃ διτι κατὰ τὴν περίοδον 1913 - 1955, ἡ Σοβιετικὴ "Ἐνωσις ὀπισθοδρόμησε. Κατὰ τὸ 1913, ἡ Ρωσία ὑπελείπετο ἔναντι τῆς Ἀμερικῆς κατὰ 25 ἔτη καὶ κατὰ τὸ 1955 κατὰ 35 ἔτη. Τὸ συμπέρασμα τοῦτο στηρίζεται εἰς ἀκριβῆ μαθηματικὸν ὑπολογισμόν, ἀλλ' ἀμφιβόλου χρησιμότητος.

Εἰναι τὴν φανερὸν διτι δικ. Νάττερ πιστεύει διτι ἡ περίοδος 1938 - 1955 εἶναι κατάλληλος διὰ τὴν ἀνάλυσιν μακροπρόθεσμον πορείας καὶ πρὸς σύγκρισιν τῶν ρυθμῶν ἀναπτύξεως μὲ τοὺς ἀμερικανούς. Διὰ τὴν Ε.Σ.Δ., ἡ περίοδος περιλαμβάνει ἔνα καταστρεπτικὸν ἐμφύλιον πόλεμον, τὴν ἀνάρρωσιν, ὅλλον καταστρεπτικὸν πόλεμον καὶ ἄλλην ἀνάρρωσιν. 'Ο κ. Νάττερ ὑπανίσσεται διτι αἱ καταστροφαὶ ἐντείνουν τὴν ἀναπτυξιν. Τοῦτο ἔνδεχεται νὰ ἴσχῃ διὰ πολὺ μεγάλην χρονικὴν κλίμακα, ἀλλ' ἀσφαλῶς μία τοιαύτη ἀντιμετώπισις ὅδηγει εἰς ἑσφαλμένα συμπεράσματα, ἐφ' δισον τόσα πολλὰ ἔτη καλυπτόμενα ἀπὸ τὴν μελέτην εἶναι ἔτη ἀνωμαλιῶν. Μία ἀπὸ τὰς ἀνωμαλίας εἶναι ἡ δημογραφική: ἵσως διτι κατὰ τὸν δεύτερον πόλεμον καταστροφὴ ἐργοστασίων νὰ ἐνέτεινε τὴν ταχεῖαν ἀντικατάστασίν των, ἀλλὰ τὰ ἔκατον μύρια τῶν νέων ποὺ ἀπωλέσθησαν εἶναι ὀριστικαὶ ἀπώλειαι. 'Ως ἔτη τούτου, ἡ μελέτη φαίνεται νὰ ὑποτιμᾷ τὰ σοβιετικὰ ἐπιτεύγματα, ἀλλὰ πάντως εἶναι ἀξιόλογον ἔργον. 'Ἐπίσης χρησιμεύει διότι διορθώνει τὰς ὑπερβολὰς τῶν ἐπισήμων σοβιετικῶν ἰσχυρισμῶν.

Α.Π.Κ.

Ἐκδοσις τοῦ Ὀργανισμοῦ Οἰκονομικῆς Συνεργασίας
καὶ Ἀναπτύξεως : Les programmes de développement régional rural avec
référence spéciale aux zones agricoles critiques et notamment aux régions
montagneuses. Σελ. 345, τιμὴ 14 γαλλικὰ φράγκα.

Ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἀγροτικῶν ζωνῶν ἀποτελεῖ τὴν κλεῖδα δι' ἓνα μεγάλον ἀριθμὸν προβλημάτων, τὰ δόπια τίθενται εἰς τὸν τομέα τῆς γεωργίας. Δι' αὐτὸν γεωργικὴ ἐπιτροπὴ τοῦ Ο.Ο.Σ.Α. ἀπεφάσισε διὰ πρώτην φορὰν τὸ 1963 νὰ περιλάβῃ εἰς τὸ πρόγραμμα ἔργασίας του τὴν προετοιμασίαν καὶ ἑκτέλεσιν προγραμμάτων ἀναπτύξεως τῶν ἀγροτικῶν περιοχῶν τῶν χωρῶν—μελῶν του. Πρὸς τοῦτο ἐπραγματοποιήθη εἰς τὸ Παρίσι τὸν ὁκτώβριον τοῦ 1963 σύσκεψις 53 ειδικῶν καὶ σχετικὰ σεμινάρια. Τὰ ἀναπτυχθέντα θέματα ἀνεφέροντο εἰς τὰ ἔξης : Τὸ ἀντικείμενον προγραμμάτων ἀναπτύξεως τῶν ἀγροτικῶν ζωνῶν. - Καθορισμὸς καὶ δομοίστητες τῶν δεινοπαθούσων περιοχῶν. - Ἀνάπτυξις καὶ ἑκτέλεσις τῶν προγραμμάτων, συμμετοχὴ τῆς βιομηχανίας, τουρισμοῦ καὶ σχετικῶν ὑπηρεσιῶν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ζωνῶν. - Ἐκτέλεσις τῶν προγραμμάτων ἀναπτύξεως κ.ἄ., ὡς καὶ εἰδικαὶ μελέται διὰ τὰς Η.Π.Α., τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ὀλλανδίαν καὶ τὴν Σουηδίαν. Τὰ κείμενα αὐτὰ περιελήφθησαν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἔκδοσιν συνοδεύουμενα ἀπὸ βιβλιογραφίαν καὶ ἔνδιαφέροντας πίνακας καὶ χάρτας.

Ε.Ρ.

O. R. S. A. : Publications in Operation Research, No 5: Progress in Operations Research, 'Επιμέλεια Russel L. Ackoff. "Ἐκδοσις John Wiley, τόμος 1, σελ. XII, 506, 1961.

Ἡ ἔκδοση αὐτῆς, πέμπτη στῇ σειρᾷ τῶν ἔκδοσεων τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐταιρείας Ἐπιχειρησιακῶν Ἐρευνῶν, καλύπτει ἔνα μεγάλο μέρος τῶν πιὸ συνηθισμένων μεθόδων τοιούτων καὶ περιέχει ἐπίσης μερικά ἔξαιρετικά ἐνδιαφέροντα κεφάλαια σχετικά μὲ τὴν φύση καὶ τὶς προοπτικές ἀναπτύξεως τῶν Ἐπιχειρησιακῶν Ἐρευνῶν. Τὸ πρῶτο σκοπό τοῦ κεφάλαιο, γραμμένο ἀπὸ τὸν R. Ackoff ἀναλύει τὴν ἔννοια, τὸν σκοπὸν καὶ τὶς μεθόδους τῶν Ἐπιχειρησιακῶν Ἐρευνῶν. Ἀκολουθεῖ ἔνα κεφάλαιο γιὰ τὴν θεωρία τῶν ἀποφάσεων ἀπὸ τὸν C. W. Churchman σχετικό μὲ τὴν θεωρία τῶν ἀποφάσεων, μιὰ ἐπισκόπηση τῶν μεθόδων ἐλέγχου ἀποθεμάτων ἀπὸ τὴ σκοπιὰ τῶν Ἐπιχειρησιακῶν Ἐρευνῶν ἀπὸ τὸν F. Hanssmann, μία παρουσίαση τοῦ μαθηματικοῦ προγραμματισμοῦ ἀπὸ τὸν E. L. Arnoff καὶ τὸν S. S. Sengupta καὶ τοῦ δυναμικοῦ προγραμματισμοῦ ἀπὸ τὸν S. Dreyfus, ἔξεταση τῶν διαδικασιῶν Markov σὲ συσχετισμὸν μὲ τὴν θεωρία ὀρδᾶς ἀπὸ τὸν P. Morse, τῆς θεωρίας ἀντικαταστάσεως ἀπὸ τὸν B. V. Dean, τῆς θεωρίας καὶ τῶν ἔφαρμογῶν τῆς ἐξομοιώσεως στὴν Ἐπιχειρησιακὴν ἔρευνα ἀπὸ τὸν G. W. Morgensthaler, τῶν πολεμικῶν παιγνίων ἀπὸ τὸν C. J. Thomas. Τὸ τελευταῖο κεφάλαιο γραμμένο ἀπὸ τοὺς J. F. Magee καὶ M. Ernst ἔξετάζει τὴν μέχρι σήμερα πρόδοτο τῶν Ἐπιχειρησιακῶν Ἐρευνῶν καὶ τὶς προοπτικὲς μελλοντικῆς ἀναπτύξεως τους. Τὸ δὲ κάθε κεφάλαιο γράφτηκε ἀπὸ ἐπιστήμονες γνωστοὺς γιὰ τὶς ἐνέργειές τους στὸν σχετικὸ τομέα ἀποτελεῖ παράγοντα ποὺ ἔχασφαλίζει τὴν ὑψηλὴ ποιότητα τοῦ βιβλίου αὐτοῦ.

I.N.P.

H. Perrug hot : Manet, Perpetua Books, London, 1962.

Ἡ δημοσίευσις ἔργων ἀναφερομένων εἰς τὰς ἑκδηλώσεις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἰδίως εἰς τὴν τέχνην, ἔχει ἀποτελέσματα κατὰ πολὺ ὑπερακοντίζοντα τοὺς σκοποὺς τῶν συγγραφέων. Οὕτως, ἐνῷ δὲ σκοπός τῶν συγγραφέων εἶναι ἡ μελέτη τοῦ καλλιτεχνικοῦ λόγου χάριν ἀντικείμενου του, τὸ ἀπώτερον ἀποτέλεσμα σειρᾶς παρομοίων μελετῶν εἶναι ἡ προβολὴ τῆς καλλιτεχνικῆς δημιουργίας μιᾶς χώρας εἰς τὸ ἔξωτερον καὶ ἡ προσέλκυσις ἐπισκεπτῶν πρὸς αὐτήν, ἀρα δὲ τελικῶς ἡ αὔξησις τοῦ περι-

ηγητικοῦ πρὸς αὐτὴν ρεύματος. Παρόμοιον ἔργον εἶναι τὸ παρόν, ὅπερ ἀποχολεῖται μὲ τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Γάλλου ζωγράφου Μανέ. Τὸ ὡραῖον τοῦτο ἔργον περιλαμβάνει πρόλογον καὶ ἀναγνωρίσεις βοηθείας πρὸς τὸν συγγραφέα, τὰ τῆς ἀνατροφῆς τοῦ Μανέ εἰς τὸ πρῶτον μέρος, τὴν δλην δρᾶσιν του καὶ τὸν κύκλον του εἰς τὰ ἐπόμενα μέρη. 'Ωσαύτως εἶναι πλουτισμένον μὲ πολλὰς εἰκόνας, ὃν παρέχεται πλήρης κατάλογος μὲ χρονολογίαν τῶν πινάκων του, ἐκτεταμένην βιβλιογραφίαν καὶ λεπτομερές εὑρετήριον. Ταῦτα πάντα ὅς καὶ ἡ ὥραια ἐκτύπωσις καὶ ἐμφάνισις καθιστοῦν τὸ βιβλίον ἀξιοζήλευτον ἀπόκτημα.

Σ.Κ.Π.

W. T. B o d g e r s (ed.) : «Hugh Gaitskell, 1906 - 1963», Thames & Hudson, σελ. 167, σελλίνια 25. London, 1964.

'Ο πρόωρος θάνατος τοῦ Χιού Γκεϊτσκέλ, τὴν 18ην Ιανουαρίου 1963, ἐδημιούργησε δυσαναπλήρωτον κενὸν εἰς τὰς τάξεις τοῦ 'Ἐργατικοῦ Κόμματος τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν διεθνῆ πολιτικὸν στίθιον. 'Εκδήλωσιν γενικῆς ἀγάπης καὶ ἑκτιμήσεως ἀποτελεῖ τὸ προσφάτως δημοσιευθέν συμπόσιον διὰ τὸν ἀποθανόντα πολιτικόν ἡγέτην. 'Εξέχουσαι προσωπικότητες τοῦ πολιτικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ κόσμου συμβάλλουν διὰ τῆς ἀναλύσεως ὀρισμένης πλευρᾶς τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς δρᾶσεως τοῦ Γκεϊτσκέλ, ὁ δόποιος προσέφερε μεγάλας ύπηρεσίας εἰς τὴν πατρίδα του καὶ τὰ Ιδεώδη τοῦ 'Ἐργατικοῦ Κόμματος. Μεταξὺ τῶν ξένων συνεργατῶν εἶναι καὶ ὁ δήμαρχος τοῦ Δ. Βερολίνου, Βίλλυ Μπράντ, καὶ ὁ 'Αμερικανὸς εἰδικός Σλέζινγκερ. Τὸ ἀφιέρωμα τοῦτο κοσμεῖται ύπο πολλῶν καὶ λίαν χαρακτηρικῶν φωτογραφιῶν.

N.K.

H u q u r s R o s e s : Méthodologie et Stratégie de l'Organisation du Travail. Editions Dunod. Paris, 1964.

'Απὸ τῆς ἐποχῆς τῶν πρωτοπόρων ἔργασιῶν τοῦ Τέιλορ, ἡ ἐπιστήμη τῆς δρθιολογιστικῆς δργανώσεως τῆς ἔργασίας ἐπετέλεσε σημαντικάς προόδους. Εἰς τὴν προσπάθειαν αὐτὴν ἀξιόλογος ὑπῆρξεν ἡ συμβολὴ τοῦ Ρέζ, ὁ δόποιος θεωρεῖται σήμερον ἔνας ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων ἐμπειρογνωμόνων εἰς ἔνα κλάδον συνεχῶς εὔρυνόμενον. 'Η ύπὸ κρίσιν ἔργασία του περιλαμβάνει μεθοδολογικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προβλήματος, ἀποτελουμένην ἐκ τῆς συγκεντρώσεως τῶν πληροφοριῶν, διαγνώσεως καὶ σχεδίου ὅς καὶ πραγματοποιήσεως τούτου. 'Η μορφὴ καὶ ἔκτασις τῆς συσχετίσεως πληροφοριῶν καὶ δρᾶσεως ὑπερβαίνει τὰ στενὰ σημεῖα τῆς δρθιολογιστικῆς δργανώσεως τῆς ἔργασίας εἰς τὸν οἰκονομικὸν τομέα, εὐρίσκουσα τὴν ἐφαρμογὴν τῆς εἰς τὴν στρατηγικήν, τὴν Ιατρικήν καὶ ἄλλας ἐπιστήμας. 'Ο συγγραφεὺς δρῶς τονίζει τὰς δυσχερείας ἐκ τῆς μειώσεως τοῦ ἀπασχολουμένου προσωπικοῦ, συνεπείᾳ ἐφαρμογῆς μεθόδων δρθιολογιστικῆς δργανώσεως. 'Ἐν κατακλεῖδι, ἐγείρονται προβλήματα ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν τῆς δρθιολογιστικῆς δργανώσεως τῆς ἔργασίας εἴτε μεταξὺ τῶν ἐπιστημῶν, εἴτε τῶν τεχνῶν καὶ τῆς τεχνικῆς. Θά εἶναι λογικώτερον νὰ υποτεθῇ δτὶ ἡ συνεχής ἐναλλαγὴ τῶν ποικίλων τεχνικῶν μεθόδων καθιστᾶ τὴν προσπάθειαν δρθιολογιστικῆς δργανώσεως τῆς ἔργασίας μίαν σειράν κανόνων ἀντιμετωπίσεως τοῦ δλου προβλήματος, παρὰ ἐπιστήμην μὲ σταθερούς κανόνας.

N.P.K.

P. N. R o s e n s t e i n - R o d a n (ed.) : Capital Formation and Economic Development. Studies in the Economic Development of India. G. Allen & Unwin Ltd. Σελ. 164, τιμὴ 30 σελλίνια. London, 1964.

'Υπὸ τὸν τίτλον «Σχηματισμὸς κεφαλαίου καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτυξίας» ἔξεδό-θησαν, ἐπιμελείᾳ τοῦ γνωστοῦ εἰδικοῦ εἰς τὰ προβλήματα οἰκονομικῆς ἀναπτύ-

Ξεως κ. P. N. Rosenstein - Rodam, δέκα δοκίμια ἀφιερωμένα εἰς τὸ πρόβλημα τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τῆς Ἰνδίας. 'Ως γνωστόν, ἡ Ἰνδία μετὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν της ἐπεδόθη εἰς γιγαντιαίαν προσπάθειαν βελτιώσεως τοῦ βιοτικοῦ ἐπιπέδου τῶν ἔκατοντάδων ἔκατομμαρίων λαοῦ της, τὸ δόπιον εἶναι ἔνα ἔκ τῶν χαμηλοτέρων εἰς τὸν κόσμον. Διὰ σειρᾶς πενταετῶν προγραμμάτων ἐπεδιόχθη ἡ δημιουργία βασικῆς βιομηχανικῆς υποδομῆς πρὸς ἀξιοποίησιν τῶν ἐγχωρίων πρώτων ψήλων καὶ τὴν ἔξασφάλισιν ἀπασχολήσεως εἰς τὰ ἔκατομμαρία τῶν υποαπασχολουμένων γεωργῶν. 'Η προσπάθεια αὕτη τῆς Ἰνδίας προσέκρουσε κυρίως εἰς τὴν Ἑλλειψιν συναλλαγματικῶν πόρων διὰ τὴν χρηματοδότησιν τῶν μεγάλων δαπανῶν εἰς ξένον νόμισμα (μηχανικὸς ἔξοπλισμός), ἐνῷ ἡ χαμηλὴ ὀποδοτικότης τῆς γεωργίας, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ταχεῖαν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἐδημιούργησε πεστικήν ἀνάγκην εἰσαγωγῆς παντοειδῶν τροφίμων. 'Η ἐπιτυχία εἰ μὴ τῆς οἰκονομικῆς προσπάθειας τῆς Ἰνδίας θὰ ἔχῃ ἀνυπολογίστους ἐπιπτώσεις ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καὶ στρατιωτικῆς ισορροπίας εἰς τὴν Ἀσίαν.

Τὰ δέκα δοκίμια τῆς ἔργασίας ταύτης προορίζονται ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς εἰδικοὺς περὶ τῶν μεθόδων τοῦ οἰκονομικοῦ προγραμματισμοῦ. Οἱ συγγραφεῖς τῶν ἔργασιῶν τούτων εἶναι ὁ γνωστὸς Ἰνδός οἰκονομολόγος κ. S. Chacravarty καὶ οἱ ἀμερικανοὶ οἰκονομολόγοι κ.κ. R. S. Eckaus καὶ Louis Lefebvre. 'Ως ἐλέχθη, οἱ ἔργασίαι αὗται προορίζονται ἀποκλειστικῶς διὰ τὸν μικρὸν κύκλον τῶν ειδικῶν εἰς τὰς μεθόδους καὶ τὴν τεχνικὴν τοῦ οἰκονομικοῦ πραγματισμοῦ.

N.P.K.

M. Samet : L'épargne dans le Marché Commun. "Εκδοσις Cujas, σελ. 506. Παρίσι, 1964.

Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον εἶναι διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ συγγραφέως καὶ ἀποτελεῖ συγκριτικὴν μελέτην τῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὰς χώρας τῆς E.O.K., ἐν σχέσει μὲ τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας Ἀμερικῆς.

Τὸ δόλον θέμα ἔξετάζεται ἀπὸ πλευρᾶς στατιστικῆς, θεωρητικῆς καὶ πολιτικῆς οἰκονομίας. 'Ο συγγραφεὺς ἐπιδιώκει τὴν ἐπισήμανσιν τῶν ὑπαρχουσῶν ἀνισοτήτων μεταξὺ τῶν ἀνων χωρῶν καὶ τὴν στάθμισιν τῶν δυνατῶν συνεπειῶν.

Τὸ πρῶτον μέρος εἶναι ἀφιερωμένον εἰς τὴν ἐθνικὴν ἀποταμίευσιν καὶ δῆλον τὴν δημοσίαν, ἑταῖρικήν καὶ προσωπικήν. Εἰς αὐτὸν συμπεριλαμβάνεται ἡ σύγκρισις τῶν ἐπιτοκῶν καὶ ἐπισημαίνεται τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ ἐπιτόκια τῶν χωρῶν τῆς E.O.K. εἶναι πολὺ ὑψηλότερα τῶν τοιούτων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν H.P.A.

Εἰς τὸ δεύτερον μέρος μελετῶνται οἱ ἀποφασιστικοὶ παράγοντες σχηματισμοῦ τῆς οἰκογενειακῆς ἀποταμιεύσεως (παράγοντες εἰσοδήματος καὶ πληθυσμοῦ). Χρησιμοποιεῖ τὴν θεωρίαν τοῦ Keynes καὶ τὰς μετέπειτα τοιαύτας, διὰ νὰ μελετήσῃ τὰς ἐπιδράσεις τῶν κατοίκων ἐπὶ τῆς ἀποταμιεύσεως εἰς τὰς H.P.A.

Γ.Μ.

E. Schneider : Pricing and Equilibrium. Allen - Unwin. London, 1962.

Τὸ ὅντας βιβλίον ἀποτελεῖ τὸν δεύτερον τόμον τοῦ περιφήμου συγγράμματος τοῦ Γερμανοῦ καθηγητοῦ Ἐρρίκου Σνάϊντερ, μεταφρασθέντα διὰ δευτέρου φοράν εἰς τὴν ἀγγλικὴν γλώσσαν. Τὸ δόλον σύγγραμμα εἰς τὴν γερμανικὴν τιτλοφορεῖται «Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν οἰκονομικὴν θεωρίαν». 'Ἐκτὸς τοῦ τόμου τούτου μετεφράσθη εἰς τὴν ἀγγλικὴν καὶ δὲ τρίτος τόμος μὲ τίτλον «Χρῆμα, εἰσόδημα καὶ ἀπασχόλησις». 'Ο παρὼν τόμος ἔχει ὑπότιτλον λίαν χαρακτηριστικὸν τοῦ περιεχούντος «Μία εἰσαγωγὴ εἰς τὴν στατικὴν καὶ δυναμικὴν οἰκονομικὴν ἀνάλυσιν».

Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἔξετάζεται ὁ τρόπος καθορισμοῦ τῶν τιμῶν, ἡ διὰ τοῦ

μηχανισμοῦ των ἐπιτυγχανομένη ισορροπία, μετά ταῦτα δὲ ἡ στατική καὶ δυνα-
μικὴ προσέγγισις. Ἡ ἔκθεσις τοῦ θέματος εἶναι συγχρονισμένη καὶ ρωμαλέα.
Χρησιμοποιοῦνται πολλὰ διαγράμματα καὶ πολλὰ δινώτερα μαθηματικά. Συνεχῆς
ἔμφασις ἀποδίδεται εἰς τὰς προσδοκίας καὶ τὰ σχέδια. Ἡ παρούσα ἔκδοσις
προσθέτει εἰς τὴν προηγουμένην μίαν στοιχειώδη εἰσαγωγὴν εἰς τὸν γραμμικὸν
(μαθηματικὸν) προγραμματισμὸν καὶ μίαν εὐρεῖαν πραγμάτευσιν τῆς περὶ παρα-
γωγῆς θεωρίας. Ἡ δυναμικὴ ἀνάλυσις καταλαμβάνει οὐσιῶδες μέρος εἰς τὴν
ὅλην ἀνάπτυξιν τῶν ἀντιλήψεων τοῦ γνωστοτάτου οἰκονομολόγου.

Σ.Κ.Π.

Michel Spilmann : Application pratique de la recherche opérationnelle à l'exploitation des entreprises. "Εκδοσις Εγρόλες, σελ. 216. Paris, 1960.

Παρουσιάζει τις ἀρχές τῶν E.E., περιγράφει τὴν ιστορικὴ ἔξελιξή τους καὶ
δίνει παραδείγματα τῶν ἐφαρμογῶν τους κυρίως στὴν ὑφαντουργικὴ βιομηχανία
καθὼς καὶ σὲ ἄλλους τομεῖς. Ἀποτελεῖται ἀπὸ τρία μέρη: τὸ πρῶτο ἔχετά-
ζει τὴν E.E. ἀπὸ θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ ἀποψη, περιγράφει τὶς συνθῆκες ὑπὸ τὶς
ὅποιες μπορεῖ νὰ γίνῃ E.E., ἀναλύει τοὺς παράγοντες ποὺ τὴν ἐπηρεάζουν καὶ
τέλος ἀξιολογεῖ τὰ ἀποτελέσματα ποὺ μπορεῖ νὰ ληφθοῦν καὶ τὴν προσαρμογὴν
τῆς E.E. σὲ δυναμικές συνθῆκες. Τονίζει δὲ τὴν E.E. σὰν σύνολο ἐπιστημονικῶν
μεθόδων ἀποτελεῖ ἔνα τρόπο τοῦ σκέπτεσθαι καὶ μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ στὴ μεγί-
στη ἀνάπτυξη ὅλων τῶν μορφῶν ἐρεύνης, στὴν αὕηση τῆς πιθανότητος λήψεως
ἐπιτυχῶν ἀποφάσεων καὶ στὴ διατήρηση συνεχοῦς προόδου σὲ μιὰ ἐπιχείρηση.
Τὸ δεύτερο μέρος περιγράφει σύντομα τὴν ἀνάπτυξη τῶν E.E. κατὰ τὸν πόλεμο
στὴν Ἀγγλία καὶ στὶς H.P.A. Ἐξετάζει μερικὰ θέματα τῶν E.E. διποτός τὸν σκοπὸν
τους, τὶς μαθηματικὲς καὶ γραφικὲς μεθόδους των, τὶς τεχνικὲς ἀπαιτήσεις των καὶ
τοὺς περιορισμούς των. Τονίζει δὲ τὸ μέρος παρουσιάζει παραδείγματα
ἐφαρμογῶν τῶν E.E. σὲ διαφόρους βιομηχανικούς τομεῖς καὶ κυρίως στὴν ὑφα-
ντουργικὴ βιομηχανία.

I.N.P.

Thomas Wilson : Planning and Growth, (Macmillan, σελ. 222).

Μολονότι τὸ βιβλίο αὐτὸν εἶναι ἀνατύπωση παλαιῶν ἀρθρῶν καὶ διαλέξεων,
ἐν τούτοις, ἀποτελεῖ ἔνα βιβλίον μὲ ξειρετικὴ συνάφεια. Γενικὰ ἀποτελεῖ ἔνα
δοκίμιο στὴν Πολιτικὴ Οἰκονομία τοῦ παλαιοῦ τύπου. Θεωρία γιὰ τὸν ἀνειδίκευτο,
λεπτὴ πειθώ, συχνὴ ἀναφορά σὲ ἐμπειρικὰ γεγονότα καὶ ἔλλειξη ὑψηλῆς στατι-
στικῆς ἀνάλυσης. Ἀλλὰ ἐνῶ τὸ ὄφος εἶναι παλιό, τὸ μήνυμα εἶναι ποὺ σύγ-
χρονο, ἀφοῦ στὸ βιβλίο παρουσιάζονται θέματα ὅπως ὁ γαλλικὸν τύπος προ-
γραμματισμός, τὸ κίνητρο τοῦ κέρδους σὰν βασικὸ ἔργαλεῖο στὴν ἀποκέντρωση
τῶν ἀποφάσεων, διπειρειακὸς προγραμματισμός, ἡ πολιτικὴ εἰσοδημάτων καὶ
ἡ ἀμυνα. Τὸ κακὸ αὐτοῦ τοῦ βιβλίου εἶναι δὲ γίνεται βαρετὸ γ' αὐτοὺς ποὺ συμ-
φωνοῦν μὲ τὸ συγγραφέα. Αὐτοὶ ποὺ πρέπει νὰ τὸ διαβάσουν εἶναι ἔκεινοι ποὺ
συγχίζουν τοὺς διάφορους τύπους προγραμματισμοῦ ἢ ἔκεινοι πού, χωρὶς κρίση,
ἀποδέχονται τὴν οἰκονομικὴ ἀνάπτυξη σὰν τὸν μόνο στόχο τῆς οἰκονομικῆς πολι-
τικῆς. Γ' αυτοὺς ἀποτελοῦν ἔξαιρετικὰ ἀναγνώσματα τὸ κεφάλαια τοῦ βιβλίου
ποὺ ἀναφέρονται στὴ σύγκριση μεταξὺ τῶν οἰκονομικῶν προβλημάτων τῆς εἰρηνι-
κῆς καὶ τῆς πολεμικῆς περιόδους καὶ στὴν ἀνάλυση τῶν δυσκολιῶν τοῦ λεπτομε-
ρειακοῦ κεντρικοῦ προγραμματισμοῦ. Τὸ ίδιο Ισχύει καὶ γιὰ τὸ κεφάλαιο ποὺ
ἀναφέρεται στὰ προβλήματα τοῦ πληθυσμοῦ καὶ τῆς ἀνάπτυξης, στὸ δόποιο τονί-
ζεται ἡ ζωτικὴ σημασία τῆς διατήρησης ἐνὸς διεθνοῦς συναγωνιστικοῦ ἐπιπέδου
τιμῶν. Σ' ὅλο σημεῖο, διπειρειακὸς τονίζει δὲ τὸ γαλλικὸ τύπο προγραμματι-
σμὸς ἐνθαρρύνει τὴν ἐφαρμογὴ μονοπωλιστικοῦ τύπου πολιτικῆς τιμῶν. Ἀλλὰ κι'
αὐτὸ τὸ σημεῖο εἴχε τονισθή πρὸ τὸ βιβλίο καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ καθηγη-
τοῦ Wilson περιορίζεται στὸ δὲ τὸ σημεῖο παρουσίασε δλα αὐτὰ τὰ σημεῖα στὸ διόδιο
βιβλίο.

< Εcon o p i s t >